

N:O 3/2021 SUOMEN KÄÄNTÄJIEN JA TULKKIEN LIITTO

Kääntäjä

ÖVERSÄTTAREN

Tiedon helmi -palkittu Kaisa Koskinen

KäTu 2021 -kokemuksia

Etätulkkauksen suvannot ja karikot

Muutoksia ilmassa

Sirpa Alkunen

Tätä kirjoittaessani olen vielä mökillä nauttimassa kääntäjäyrittäjän vapaudesta valita työskentelymaisemansa. Kaiken koronamyllerryksen keskellä tietty muuttumattomuus täällä lapsuuden maisemissa on ollut lohdullista ja tuonut mielenrauhaa. Jykevät männynrungot ja harmaat rantakalliot eivät juurikaan tuota yllätyksiä, toisin kuin puheenjohtajakauteni, johon niitä on toden totta mahtunut.

Syksy on tuonut mukanaan muutoksia liiton toimiston kokoonpanoon. Toiminnanjohtaja Kristiina Antinjuntti on jo jäänyt vuoden mittaiselle työvapaalle, jonka aikana hän työskentelee Norjassa tulkkien auktorisointijärjestelmän parissa. Toiminnanjohtajan tehtäviä kesästä 2021 kesään 2022 on valittu hoitamaan toimistoltamme järjestöasiantuntijana entuudestaan tuttu Jenni Kavén.

Viestintätehtävissä jatkaa Maarit Laitinen ja tuntitoissa Hanna Pippuri. Uusia kasvoja toimistolla ovat Aino Suoranta ja Karoliina Kähö, tosin Ainon monet tuntevat jo KäTu-järjestelystä. Jäsenten käytettävissä olevan juristin tehtäviä hoitaa edelleen Karola Baran.

Henkilövaihdosten yhteydessä on tarkastettu ja päivitetty työnkuvia vastaamaan nykyisiä ja tulevia haasteita. Uskon, että näin toimistolla voidaan entistään paremmin hoitaa liiton asioita ja palvella jäsenistöä. Toimistomme nykyinen tehotiimi esitellään toisaalla tässä lehdessä. Onnea kaikille edellä mainituille uusiin tai muokattuihin tehtäviin!

Seuraavan liittoon kohdistuvan muutoksen toivoisin liittyvän koronarajoitusten purkamiseen, vaikka sitä en melkein uskalla enää ääneen sanoa. Yksi liiton tärkeimmistä tehtävistä on tuoda tahoillaan toimivat kääntäjät ja tulkit yhteen, mikä on ollut tämän ja viime vuoden suuria haasteita. Virtuaalisia tapahtumia järjestämme ahkerasti edelleen, toivottavasti jaksatte niihin osallistua, kunnes pääsemme taas tapaamaan kasvokkain. Tapahtumissa käsiteltävät asiat ovat aina tärkeitä, vaikka sosiaalinen anti jäisikin vielä laihaksi.

Muutos on näköalapaikka. Katsokaamme siis lähintä kantoa tai marjapuskaa pidemmälle ja tarttukaamme tilaisuuteen tehdä asiat uudella innolla, raikkaan tuulahduksen virkistäminä. Ota ihmeessä yhteyttä, jos sinulla on ideoita, joiden avulla SKTL voi olla aina vain parempi liitto jäsenilleen!

Kirjoittaja on Suomen kääntäjien ja tulkkien liiton puheenjohtaja.
puheenjohtaja@sktl.fi

Förändring i luften

Sirpa Alkunen

I skrivande stund är jag fortfarande på stugan och njuter av friheten att som översättarföretagare kunna välja var jag arbetar. Mitt i den förvirring som coronaläget skapar har en viss oföränderlighet här i barndomslandskapet gett mig tröst och sinnesfrid. De ståtliga tallarna och gråa strandklipporna bjuder just inte på några överraskningar, vilka onekligen varit många under mitt ordförandeskap.

Hösten medförde personaländringar på förbunds-kontoret. Verksamhetsledare Kristiina Antinjuntti har redan påbörjat sin ett år långa arbetsledighet, under vilken hon kommer att arbeta med auktoriseringssystemet för tolkar i Norge. För att sköta verksamhetsledarens uppgifter från sommaren 2021 fram till sommaren 2022 valdes Jenni Kavén, som redan tidigare arbetade på förbunds-kontoret som organisationsexpert.

Inom kommunikationen fortsätter Maarit Laitinen och som timanställd Hanna Pippuri. Nya ansikten på kontoret är Aino Suoranta och Karoliina Kähö, även om många redan känner Aino från arrangemangen kring KäTu-symposiet. Karola Baran fortsätter att betjäna medlemmarna i juridiska frågor.

I samband med personbytena har även arbetsbeskrivningarna setts över och uppdaterats så att de motsvarar nuvarande och kommande utmaningar. Jag är således övertygad om att personalen på förbunds-kontoret kommer att kunna sköta ärenden och betjäna medlemskåren allt bättre. Förbunds-kontorets nya effektiva team presenteras senare i den här tidskriften. Lycka till i alla de nya och omarbetade uppgifterna!

Jag önskar att följande ändring som berör förbundet skulle vara att coronarestriktionerna upphävs, fastän det är något jag knappt vågar säga högt. En av förbundets viktigaste uppgifter är att föra de översättare och tolkar som arbetar på fältet närmare varandra, vilket har varit en av de stora utmaningarna det här och förra året. Vi ordnar fortfarande aktivt virtuella evenemang och hoppas att ni orkar delta i dem i väntan på att få träffas på riktigt. De ärenden som behandlas på evenemangen är alltid viktiga, även om den sociala gemenskapen blir lidande.

Förändring är en utsiktsplats. Det lönar sig således att titta längre än närmaste stubbe eller bärbuske och att ta tillfället i akt och göra saker med ny iver, inspirerad av friska nya vindar. Ta alltså kontakt om du har idéer om hur FÖTF kan utvecklas till ett allt bättre förbund för sina medlemmar!

Skribenten är ordförande för Finlands översättar- och tolkförbund.
puheenjohtaja@sktl.fi
Översättning: Tina Matala-aho

Suomen kääntäjien ja tulkkien liitto (SKTL) on vuonna 1955 perustettu kääntäjien ja tulkkien aatteellinen etujärjestö. Liiton tavoitteena on mm. edistää laatua ja ammattimaisuutta kääntämisen ja tulkkauksen alalla.

Suomen kääntäjien ja tulkkien liitto
Hietaniemenkatu 2, 4. kerros, 00100 Helsinki.
www.sktl.fi

ISSN 0356-4649

Julkaisija:
Suomen kääntäjien ja tulkkien liitto –
Finlands översättar- och tolkförbund ry

Päätoimittaja:
Sirpa Alkunen
sirpa.alkunen@sktl.fi

Toimitussihteeri:
Maarit Laitinen,
maarit.laitinen@sktl.fi

Taitto:
Risto Mikander/Mediasepät Oy

Ulkoasu:
More Business Services Oy,
www.morebiz24.com

Painopaikka:
Painotalo Plus Digital, Lahti

Painos: 2 700 kpl
Ilmestyy 4 kertaa vuodessa.

Toimituskunta:
Aino Suoranta, Juha Eskelinen, Jenni Kavén,
Hanna Pippuri, Annica Törmä ja
Mili Viita.

www.sktl.fi/liitto/kaantaja-oversattaren-lehti

Tilaukset:
tiedotus@sktl.fi

Ilmoitushinnat: www.sktl.fi

Tilaushinta 2021
Muille kuin SKTL:n jäsenille:
55 euroa (kotimaa), 65 euroa (ulkomaat)

Kannen kuva:
Kaisa Koskinen Kuva: Maarit Laitinen

Kirjoittajan omalla nimellä julkaistuista kirjoituksista vastaa kirjoittaja.

Ilmoitusten sisällöstä vastaa ilmoittaja.

Kuvat © SKTL, jos ei toisin mainittu.

FITin maailmankongressi kesäkuussa 2022

Koronapandemian takia lykätty kääntäjien, tulkkien ja terminologioiden maailmanjärjestö FITin 2021 maailmankongressi järjestetään 1.–3. kesäkuuta 2022 Kuuban Varaderoossa.

Maailmankongressin teema on:

A World without Barriers: The Role of Language Professionals in Building Culture, Understanding and Lasting Peace.

Aikaisemmin FITin maailmankongressiin myönnettyä Kopiosto-apurahaa voi käyttää tulevaan kongressiin.

fitvaradero2020en.wordpress.com

TULEVAT TAPAHTUMAT

**Suomalais-ruotsalainen
kääntäjäseminaari
23.–24.9.2021 verkossa**

**Kansainvälinen
kääntäjienpäivä 2021
30.9.2021, G Livelab,
Tampere ja verkossa**

**SKTL:n
40-vuotisjuhlarahaston
stipendit haettavina
1.–31.10.2021**

**Kopiosto-apurahat
haettavina
1.–31.10.2021**

**Tulosten
esittelytilaisuus:
kysely asioimis-
ja oikeustulkeille
7.10.2021 klo 16**

**Suomen kääntäjien
ja tulkkien liiton
sääntömääräinen
syyskokous 2021
20.11.2021**

**Turun kirjamestit
1.–3.10.2021
Messukeskus, Turku**

**Helsingin Kirjamestit
28.–31.10.2021
Messukeskus, Helsinki**

**Tampereen kirjafestarit
4.–5.12.2021
Tampere-talo, Tampere**

**Kääntäjä-Översättaren 4/21
ilmestyy 5.11.,
aineistopäivä 8.10.**

Tässä numerossa mm.:

- s. 5 SKTL:n Kopiosto-apurahojen hakuilmoitus
- s. 6 SKTL:n toimisto esittäytyy
- s. 8 Tiedon helmi -palkittu Kaisa Koskinen
- s. 11 SKTL:n ja Kieliasiantuntijat ry:n yhteinen korkeakouluharjoittelija esittäytyy
- s. 11 Uudet jäsenet
- s. 12 Käännetään rautalangasta -podcast popularisoi käännöstiedettä
- s. 12 Suomen kääntäjien ja tulkkien liiton juhlarahaston stipendit
- s. 14 Hugo Bergroth -palkitut Tiina Sjelvgren ja Annica Törmä
- s. 16 11 kysymystä kääntäjälle: Kira Poutanen
- s. 17 Etä-KäTu 2021
- s. 20 Etätulkkauksen suvannot ja karikot
- s. 23 Suomentajat lukijoiden luo
- s. 24 Maisterintutkielma itsensä työllistävien tulkkien työtyytyväisyydestä
- s. 26 Suomenkielistä käännöstiedettä edistämässä
- s. 28 Auktorisoidun kääntäjän tutkintojärjestelmä tutuksi

Hei opiskelijajäsen!

Oletko valmistunut tai valmistutko loppuvuodesta? Lämpimät onnittelut! Muistathan, että opiskelijajäsenyytesi on voimassa sen vuoden loppuun, jona olet suorittanut tutkintosi. Jotta voit jatkaa liiton jäsenenä, tulee sinun täyttää uusi jäsenhakulomake, jolla haet liiton varsinaista jäsenyyttä. Merkitse hakemukseen tieto siitä, että olet jo liiton opiskelijajäsen. Liitäthän hakemukseen myös sen käsittelyä varten tarvittavat liitteet (esim. tutkintotodistus ja/tai työtodistukset). Kun haet varsinaista jäsenyyttä, voit halutessasi lisätä omat tietosi liiton suosittuun kääntäjä- ja tulkkihakupalveluun.

Jos olet ilmoittanut meille oppilaitoksesi alaisen sähköpostiosoitteen, muistathan myös päivittää yhteystietosi, jotta saamme sinut vastaisuudessaakin kiinni!

FUTURE OF LANGUAGE SERVICES INDUSTRY

KITES SYMPOSIUM 2021
@Radisson Blu/hybridinä
HELSINKI 26.10.2021

[kites]

KOE UPEA PUHUJAKAARTI

INKALIISA VIHONEN
Euroopan komissio, Policy Officer

JÖRG TIEDEMANN
Helsingin yliopisto, kieliteknologian professori

KAISA VITIKAINEN
Tohtorikoulutettava ja suoratekstittäjä

KATI KUUSISTO
Tapahtumateollisuus ry, johtaja

MAARIT KOPONEN
Itä-Suomen yliopisto, käännöstieteen professori

MARCO BJURSTRÖM
Viestintävalmentaja ja innostaja

MINNA KALAJOKI
Konferenssitulkki

NIKO PAPULA
Multilizer, toimitusjohtaja

TARJA VARHO
Euroopan parlamentti, kääntäjä

ILMOITTAUDU: KITES.FI

Kopiosto-apurahat haettavina 1.–31.10.2021

Suomen kääntäjien ja tulkkien liiton hallitus julistaa haettavaksi kopioinnista maksettujen tekijänoikeuskorvausten perusteella Kopiosto-apurahat kääntäjille.

Hae nyt apurahaa opintomatkiaan, ammattikirjallisuuteen, uusiin IT-hankintoihin, ammattitaitoa edistäviin tarkoituksiin tai ulkomaiseen konferenssiin, seminaariin taikka muuhun koulutukseen! Katso tarkemmat hakukohteet hakuilmoituksestamme verkkosivuiltamme:

www.sktl.fi/liitto/apurahat/kopiosto-apurahat/hakuilmoitus.

Jaossa on

- **henkilökohtaisia kohdeapurahoja,**
- **henkilökohtaisia konferenssi- ja koulutusapurahoja**
- **projektiapurahoja.**

Apurahan käytöstä on annettava selvitys.

Kohdeapurahaa voivat hakea kaikki, jotka ovat kääntäneet kirjallisuutta (kaunokirjallisuutta tai tieto- ja oppikirjallisuutta), artikkeleita sanoma- tai aikakauslehdille tai julkaistua asiatekstiä.

Konferenssi- ja koulutusapurahaa voivat hakea kaikki käännös- ja tulkkausalan ammattilaiset.

Projektiapurahaa voivat hakea organisaatiot, työryhmät tai yksityishenkilöt. Hakijan on oltava käännös- ja tulkkausalan tunnettu ja/tai luotettu toimija.

Yksittäinen henkilökohtainen kohdeapurahan tai konferenssi- ja koulutusapurahan voi olla suuruudeltaan enintään **2 000 euroa**. FIT'in maailmankongressiin vuodelle 2022 myönnettävä apurahan voi olla suuruudeltaan enintään **1 500 euroa**. SKTL ilmoittaa vähintään 1 000 euron suuruiset apurahat verottajalle.

Apurahapäätökset tekee liiton hallitus hakemukset käsittelevän Kopiosto-työryhmän esityksen perusteella. Apurahan myöntäminen on harkinnanvaraista.

Hakemus toimitetaan hakuajana **1.–31.10.2021** sähköisen apurahajärjestelmän kautta osoitteessa: **sktl.apurahat.net.**

Hakuohjeet SKTL:n verkkosivuilla:

sktl.fi/liitto/apurahat/kopiosto-apurahat/hakuohjeet.

Muista tutustua hakuilmoitukseen huolellisesti ennen hakemuksen tekoa:
www.sktl.fi/liitto/apurahat/kopiosto-apurahat/hakuilmoitus.

SKTL:n toimisto esittäytyy

Suomen kääntäjien ja tulkkien liiton toimistossa on aloittanut uusia kasvoja syyskauden pyörähtäessä käyntiin. Aikaisemmin SKTL:ssä järjestöasiantuntijan tehtäviä hoitanut **Jenni Kaven** siirtyi 1.8. alkaen SKTL:n va. toiminnanjohtajaksi varsinaisen toiminnanjohtaja **Kristiina Antinjun** jäätyä vuoden työvapaalle. Liitossa aiemmin korkeakouluharjoittelijana ja Kääntämisen ja tulkkauksen tutkimuksen symposiumi KäTun konferenssisihteerinä toiminut Aino Suoranta puolestaan aloitti elokuun alussa

SKTL:ssä määräaikaisena järjestö- ja viestintäkoordinaattorina. Lisäksi ihka uutena vahvistuksena toimistolla aloitti elokuussa **Karoliina Kähö**, joka toimii SKTL:n osa-aikaisena taloushallinnon assistenttina. Toimistohenkilökuntaan kuuluvat edelleen myös juristi **Karola Baran**, viestintäasiantuntija **Maarit Laitinen** sekä osa-aikainen assistentti **Hanna Pippuri**.

Kääntäjä-lehti pyysi toimistolaisia esittelemään itsensä liiton jäsenille ja lehden lukijoille.

Va. toiminnanjohtaja Jenni Kaven

Hei! Olen Jenni ja hoidan SKTL:ssä va. toiminnanjohtajan tehtäviä **Kristiina Antinjun** työvapaan ajan, 31.7.2022 saakka. Taustaltani olen auktorisoitu kääntäjä sekä viron kielen ja kulttuurin maisteri Helsingin yliopistosta, jossa opiskelin myös saksaa kääntäjälinjalla. Välillä opinnot veivät myös Tarton yliopistoon ja Berliinin Humboldt-yliopistoon. Aiemmin olen toiminut mm. Suomen Viro-yhdistysten liiton toiminnanjohtajana, Viro-instituutin projektipäällikkönä ja Tuglas-seuran kirjasto- ja tiedotussihteerinä. SKTL:ssä olen ollut toissā kahdeksan vuotta, ennen toiminnanjohtajan pestiäni järjestöasiantuntijana. Nykyisessä työssäni aloitin elokuun alussa.

Työtehtäviini kuuluu yhteydenpitoa SKTL:n yhteistyökumppaneihin ja yhteiskuntasuhteiden ylläpitoa. Toimin SKTL:n hallituksen sihteerinä ja teen tiivistä yhteistyötä liiton puheenjohtajan, **Sirpa Alkusen**, kanssa. Hoidan SKTL:n toimiston henkilöstöasioita ja vastaan talousasioiden hyvää hoidosta. Jäsenet voivat ottaa minuun yhteyttä, kun kaipaavat apua ammattiin liittyvissä kysymyksissä tai sopimuskysymyksissä. Juridista neuvontaa SKTL:ssä antaa edelleen juristimme **Karola Baran**. Työtehtäväni ovat siis tyypillisiä järjestön toiminnanjohtajan tehtäviä, mutta SKTL:ssä haastetta ja iloa työhön tuo laaja toimintakenttä: Liittomme on maailmankin mittakaavassa harvinainen, sillä harvalla kääntäjiä ja tulkkeja edustavalla kotimaisella tai ulkomaisella järjestöllä on niin monipuolinen jäsenistö kuin meillä – SKTL edustaa kirjallisuuden kääntäjiä, asiatekstinkääntäjiä, av-kääntäjiä, tulkkeja ja alan opettajia sekä tutkijoita – ammattilaisia ja opiskelijoita.

P.S. Teams-kuulokkeistani kantautuvan kehräyksen lähde on kaksikielinen kissani, 14-vuotias **Ronde**, joka vetää tirsoja työpapereiden päällä. SKTL:ssä pitää tosin välillä niin haipakkaa, että usein kisu etsii rauhallisemman paikan puolison etätyöpisteen äärestä. Vapaa-ajan asuinpaikkani on Talsinki: elämä kuljettaa minua säännöllisen epäsäännöllisesti Suomenlahden molemmin puolin.

Jennin tavoittaa sähköpostiosoitteesta jenni.kaven@sktl.fi ja puhelinnumerosta +358 44 3445 205

Viestintäasiantuntija Maarit Laitinen

Hei! Olen Maarit, SKTL:n viestintäasiantuntija. Siirryin tehtävään elokuussa tiedottajan paikalta. Vastaan muun muassa liiton päivittäisestä viestinnästä, erinäisten ohjelmakokonaisuuksien tuottamisesta ja koordinoinnista, Agricola- ja Hollo-palkintolautakuntien toiminnan koordinoinnista sekä Kääntäjä-Översättaren-lehden ja Kääntäjä+-verkko-

julkaisumme toimitussihteerin tehtävistä. Pienen toimiston iloa on, että työtehtävät ovat mukavan monipuolisia. Minuun voi olla yhteydessä kaikissa viestintäasioissa ja SKTL:n käännöspalkintolautakuntiin liittyvissä kysymyksissä. Kannustan myös ottamaan reippaasti yhteyttä, jos haluat tarjota lehteemme tai verkkojulkaisumme juttuja tai jos olet kiinnostunut toimituskuntaan liittymisestä.

Koulutukseltani olen englannin kääntämisen maisteri, ja tämän lisäksi olen suorittanut arkkitehtuuriopintoja Englannissa. Valokuvaaminen on rakas harrastukseni, ja ilokseni saan kuvata myös työssäni paljon. Olen kahvihifistelijä, eikä etätoimistolla työskentely ole ainakaan parantanut

kofeiiniaddiktioitani. Vapaa-ajallani ahmin kultti- ja kauhu-elokuvia sekä tummanpuhuvaa kirjallisuutta ja yritän madaltaa kotimme eteiseen kasaantunutta *The New Yorker* -pinoa.

Maaritin tavoittaa sähköpostiosoitteesta maarit.laitinen@sktl.fi ja puhelinnumerosta +358 44 3445 111.

Järjestö- ja viestintäkoordinaattori Aino Suoranta

Hei! Olen Aino, SKTL:n uusi järjestö- ja viestintäkoordinaattori. Vastuullani ovat muun muassa jäsenrekisterin ylläpito, jäsenpalvelut ja -neuvonta, tapahtumien järjestäminen, kääntäjä- ja tulkkihakupalvelu sekä viestinnän avustavat tehtävät. Minuun voi siis olla yhteydessä kaikissa jäsenyyteen ja liiton yleiseen toimintaan liittyvissä kysymyksissä. Näiden lisäksi toimin eräänlaisena *passpartout*'na avustamassa toimiston erinäisissä juoksevilla asioissa. Aloitin urani liitossa syksyllä 2019 SKTL:n ja Kieliasiantuntijat ry:n yhteisenä

Kansainvälisen kääntäjienpäivän korkeakouluharjoittelijana, jonka jälkeen siirryin liiton projektityöntekijäksi. Ensisijainen työtehtäväni oli KäTu-symposiumin konferenssisihteeriksi syksystä 2019 kevääseen 2021. Työskentelyn lomassa sain myös graduni kirjoitettua ja valmistuin vappuaattona 2020 Helsingin yliopistosta filosofian maisteriksi pääaineenani englannin kääntäminen.

Käännös- ja tulkkausalalan lisäksi intohimon kohteitani ovat mm. italiankielinen iskelmä, true crime -podcastit, kampanjointi Liptonin Yellow label -teetä vastaan, muumiastioiden keräily (ja vastaavasti niiden salakuljettaminen avopuolison valvovien silmien alta keittiön ylitsepursuaviin kaappeihin), huonot sanaleikit ja matkustelu.

Ainon tavoittaa sähköpostiosoitteesta aino.suoranta@sktl.fi ja puhelinnumerosta +358 50 5166 000.

Taloushallinnon assistentti Karoliina Kähö

Hei! Olen Karoliina, aloitin elokuun alussa Suomen kääntäjien ja tulkkien liiton toimistolla osa-aikaisena taloushallinnon assistenttina. Minuun kannattaa olla yhteydessä, jos sinulla on kysyttävää liittyen jäsen- tai tapahtumalaskutukseen. Myös erilaisten stipendien ja apurahojen maksutukseen liittyviin kysymyksiin etsin vastaukset. Työaikani on pari päivää viikossa, joten vastaukseni ei välttämättä tule samana päivänä. Olen koulutukseltani valtiotieteiden maisteri ja ollut

viimeisen vuosikymmenen erilaisten järjestöjen tehtävissä. Sitä ennen työkokemusta on kertynyt yrityksistä ja julkiselta sektorilta erilaisten projektien parista.

Kipuulin hieman etätyöpisteeni eli ruokapöydän ergonomian kanssa, johon nuorin lapseni totesi: "Mutta onhan meillä varasto." Siitä se idea sitten lähti, tein työpisteen piharakennuksen varastoon. Nyt minulla on hyvä ergonomia ja työrauha omassa luolassani.

Karoliinan tavoittaa sähköpostiosoitteesta karoliina.kaho@sktl.fi ja puhelinnumerosta +358 50 5438 854.

Assistentti Hanna Pippuri

Hei! Olen Hanna, teologi ja lingvisti, ja tällä hetkellä hoidan SKTL:ssä assistenttina mentoriohjelman, stipendeihin ja Särö-residenssiin liittyviä asioita. Myös Kirjallisuuden kääntäjien selviytymisopas kuuluu työsarjaani. Lisäksi auttelen erilaisissa toimistohommissa tarvittaessa ja välillä kirjoittelen Kääntäjälehteen. Suurin urakkani tässä työpaikassa on varmasti ollut SKTL:n arkiston järjestäminen, ja nyt odottelenkin, että se saisi sille luvatus kodin Kansallisarkistosta.

Urani SKTL:ssä alkoi vuonna 2017 yliopistoharjoittelusta. Tehtävät ovat vähitellen tarkentuneet ja olen saanut omia vastuualueita, mikä on aina palkitsevaa. Lisäksi SKTL mahdollistaa osa-aikaisen työskentelyn, mikä on minulle aktiivisen opiskelun ja harrastamisen takia tärkeää.

Olen utelias ja kiinnostunut pääsääntöisesti kaikesta. Opiskelun osana ja lisäksi luen ja kirjoitan paljon. Uusin harrastukseni on erilaisista kierrätysmateriaaleista askartelu, viimeksi rakensin mieheni kanssa lepokiikun vanhasta trampoliinista. Se on sopivilla säillä saanut toimia myös epäergonomisena kotitoimistona, mutta ei kerrota sitä työnantajalle.

Hannan tavoittaa sähköpostiosoitteesta hanna.pippuri@sktl.fi ja puhelinnumerosta +358 50 3082 235.

Juristi Karola Baran

Tiesithän, että juristin palvelut kuuluvat jäsenmaksun mukana tuleviin etuihin? Karolaan voi olla yhteydessä, jos sinulla on kysyttävää tekijänoikeuksista tai tarvitset lainoittavia neuvoja.

Karolan tavoittaa sähköpostiosoitteesta karola.baran@sktl.fi.

Uuden oivaltaminen innostaa

Professori **Kaisa Koskiselle** myönnettiin vuoden 2021 Tiedon helmi -palkinto rohkeasti rajoja rikkovasta, uusia uria aukovasta ja laaja-alaisesta käännöstutkimuksesta. Avoimuus uusille ajatuksille onkin ollut keskeistä Koskisen tutkijanuralla. Osittain siihen on vaikuttanut myös käännöstieteen kehittyminen tieteenalana.

”Oli onnekasta osua sellaiseen kohtaan pienen tieteenalan kehityksessä, missä oli tilaa temmeltää ja tulla huomatuksi.” Nyt aloittavalla tutkijalla tilanne on toinen. ”Pitää ottaa haltuun paljon enemmän aiempaa tekemistä kuin 90-luvun alussa, jolloin melkein mikä tahansa mihin tarttui oli sellaista, että tästä ei ole kukaan sanonut vielä mitään”, Koskinen toteaa.

Myös vaatimukset ovat nykyään erilaisia. Koskinen kertoo säilyttäneensä vanhoja tutkimussuunnitelmia jatko-opintojensa alkuvaiheesta. ”Niillä ei saisi kukaan mitään rahaa mistään näinä aikoina!”

Nykykäännöstiede on Koskisen mukaan dynaaminen ja vahva. Tieteenala on muuttunut kurinalaisemmaksi, joskin Koskinen näkee kehityksen aaltoliikkeessä myös tarvetta ottaa askeleita teknokraattisesta, vahvan empiirisestä tutkimuksesta kohti syvällisempää filosofista pohdintaa. ”Kaipaen rohkeutta myös maalaileviin avauksiin ja isompiin linjoihin.”

Oman roolinsa Koskinen mieltää pikemminkin uusien ajatusten avaajana kuin tiukan kurinalaisena tutkijana. ”Itselfäni odotan, että jokin uudenlainen juttu pitää tuoda.” Kyky ja halu hyppelehtiä erilaisten tutkimuskysymysten välillä on toisaalta sekä vahvuus että heikkous. ”Mutta se on tapa pitää itseni innostuneena. Ja se on ehkä tuottanut avauksia, joista muut ovat mahdollisesti innostuneet ja vieneet sitten eteenpäin.”

Antoisinta tutkimuksessa Koskiselle on luovuus, oivaltaminen ja uusien ajatusten synnyttämisen vetovoima, vaikkei tuloksena olisikaan julkaisua. Oivallus voi syntyä tutkimuskirjallisuutta lukiessa tai aineistoa analysoidessa. Yhtäkkiä huomaa uuden yhteyden ja maailmaan tulee uusi ajatus. Se tuo tutkijalle jatkuvaa iloa.

”Välillä se on piinaavaa. Välillä ei synny mitään. Minulla on paljon kokemuksia siitä, miten päiväkaudet vaellan ja

yritän saada ajatuksesta kiinni ja koen että se on melkein nenän edessä mutta en vain tavoita. Mutta sekin on aika kivaa, en pidä sitä pahana.”

Hallintokin palkitsee

Nykyisessä tehtävässään Tampereen yliopiston Kielten yksikön päällikkönä Koskinen on huomannut, kuinka hallinnollisen työn vaatimukset tekevät uusien tutkimusajatusien oivaltamisesta haastavampaa, sillä on vaikea siirtyä muista tehtävistä tutkimusajattelulle otolliseen mielentilaan. ”Yksikön päällikön roolit ja velvollisuudet ovat aina tutkimusaikaa kiireellisempiä, ja sille ei oikein mahda mitään.”

Viime vuonna päättyneiden isojen kirjahankkeiden jälkeen Koskisella olikin puolen vuoden aika, jolloin uudet ajatukset vaikuttivat tyrehtyneen hektisen arjen pyörteissä, mikä aiheutti luovalle tutkijalle pienen kriisin. Lopulta joulutauolla alkoi taas syntyä uusia kirjaideoita ja kokonaan uusia avauksia. ”Nyt on tavallaan helpottunut olo, kun vielä löytyy annettavaa tälle tieteenalalle, ja tavallaan tuskainen olo, kun en tiedä, koska pääsisin niiden äärelle. Mutta vielä olisi pari isompaa asiaa, jotka haluaisin sanoa.”

Toisaalta hallinnollisessakin työssä on päässyt luomaan uutta, sillä vanhan Tampereen yliopiston ja Tampereen teknillisen yliopiston yhdistymisen myötä uudessa yliopistossa on ollut tarve rakentaa uusia käytänteitä, minkä Koskinen on kokenut inspiroivaksi. Kielten yksikkö, johon kääntäminen kuuluu, on osa laaja-alaista tiedekuntaa, jossa on monia viestintään ja informaatioteknologiaan liittyviä aloja, kuten sähkötekniikka ja näyttelijätyö. Monitieteisen tiedekunnan hallinto tarjoaakin runsaasti älyllisiä haasteita, joita voi verrata hankalien tutkimuskysymysten ratkaisemiseen, mikä on tehnyt hallinnollisesta työstä myös palkitsevaa.

Maailma tarvitsee kääntäjiä

Uudessa tiedekunnassa on myös nähty käännöstieteen arvo, ja Koskisen mukaan monikielisyiden ammattilaisten

näkökulmaa tarvitaan koko ajan enemmän esimerkiksi tiedekunnan ja koko yliopiston kielipolitiikkaa sovittaessa.

Koskinen harmittelee, että aika ja resurssit eivät antaneet myöten aloittaa tutkimusaineiston keruuta heti yksikön päällikön tehtävän alussa, kun uusi yliopisto alkoi etsiä kielipoliittisia käytäntöjään. ”Siitä olisi tullut hieno pitkitäisaineisto”, Koskinen toteaa. Vaikka tutkimushanketta ei kielipolitiikan rakentamisesta syntynytkään, Koskinen kokee ylpeyttä siitä, että on voinut käännöstieteilijänä olla mukana Tampereen uuden yliopiston kielikäytänteiden rakentamistyössä.

Kymmenen viime vuoden aikana Koskinen on huomannut, että monikielisyyden roolia yhteiskunnassa on ymmärretty paremmin ylipäänsä. ”Nykyään saan aika usein pyyntöjä, joissa muilta aloilta tullaan hakemaan käännöstieteen osaamista.” Tällaisten monitieteisten ongelmien ratkaisu on toisaalta työlästä, mutta myös antoisaa.

Kaisa Koskinen kuvattuna Tampereen Palatsinraitin sillalla.

Koskinen on tehnyt yhteistyötä erityisesti kauppatieteilijöiden kanssa ja huomannut, kuinka palkitsevaa on, kun oman alan perusasioita muille selittäessä joutuu selvittämään niitä myös itselleen: Mitä kääntäminen on? Mitä on ekvivalenssi? Mitä tapahtuu konkreettisissa kääntämisen ja tulkkauksen tilanteissa? Näissä keskusteluissa havainnollistuu, kuinka käännöstieteen ytimeen kuuluvat pohdinnat ovat tarpeellisia myös muille. ”On ollut palkitsevaa havaita, kuinka monella tieteenalalla tällä hetkellä viitataan käännöstieteen juttuihin.”

Sukupolvien ketju

Koskisen taival kääntämisen ja käännöstieteen pariin ei ollut itsestään selvä. Kääntämisen opinnot alkoivat parin välivuoden jälkeen, eri vaihtoehtojen keskellä ja englannin kääntämisen valintakokeissa sattuneiden kommellusten jälkeen. Kaksipäiväinen koe oli tyssätä ensimmäiseen päivään.

”Kävin ihmettelemässä, että miten voi olla, kun oli niin kiva ja helppo se ensimmäisen päivän juttu.” Selvisi, että pistelaskussa oli tehty virhe, ja Koskisen olisi pitänyt päästä toisen päivän kokeeseen. ”Minulle jouduttiin järjestämään heinäkuussa omat haastattelut, **Roger Luke** ja **Heli Mäntyranta** haastattelivat minua erikseen.” Sen jälkeen Koskinen ei enää kehdannut kieltäytyä opiskelupaikasta, vaikka ehti saada erityispedagogiikan opiskelupaikan Jyväskylästä. ”Joten valitsin tämän alan kohteliaisuussyistä”, Koskinen naurahtaa.

Valinta osoittautui oikeaksi, sillä jo ensimmäisenä opiskeluvuotena Koskinen koki tulleen kotiin, ala tuntui omalta. Koskisen tavoitteena oli käytännönläheinen koulutus, eikä tutkijaksi suuntautuminen tullut aluksi edes mieleen. Ajatus tutkijuudesta syntyi myöhemmin, sivuaineen eli kirjallisuuden tutkimuksen opinnäytettä tehdessä. ”Huomasin, että sieltä voi tuoda asioita, joita käännöstieteessä ei vielä silloin ollut.” Koskinen hakeutuikin jatko-opintoihin pian maisteriksi valmistumisen jälkeen.

Myöhemmällä urallaan Koskinen on halunnut panostaa nuorten tutkijoiden ohjaukseen ja on muun muassa kansainvälisen ID-TS-tohtorikoulutusverkoston perustajajäsen.

”Nykyään saan aika usein pyyntöjä, joissa muilta aloilta tullaan hakemaan käännöstieteen osaamista.”

- Kaisa Koskinen

Häntä ajaa sukupolvelta toiselle siirtämisen eetos. Se vahvistui erityisesti sen jälkeen, kun Koskinen huomasi **Outi Paloposken** kanssa, ettei tieteenalan vastuutehtäviin enää ollutkaan käytettävissä heitä pidemmälle ehtineitä aktiivitutkijoita.

”Tehtäväni on varmistaa, että alalle tulee nuoria tutkijoita, joilla on hyvät eväät ja mahdollisimman hyvä motivaatio ja into ja joita ei ainakaan helposti lannisteta.” Samalla he saavat parhaat mahdolliset eväät olla hyviä tutkijoita ja opettajia omalla urallaan. ”Sitten kun olen itse eläköitymässä, pitää olla se seuraava, joka huomaa, että nyt on minun vuoroni kannatella näitä asioita.” Koskinen kokee tutkijakoulutuksen ehkä tällä hetkellä tärkeimmäksi roolikseen, johon panostaa rajallista aikaa. Tämä ei koske vain omia ohjattavia, vaan kollektiivisemmin koko käännöstiede-yhteisön nousevaa tutkijasukupolvea. ”Millään tieteenalalla ei ole varaa hukata tulevaisuuttaan”, Koskinen painottaa.

Ymmärrettävä keskustelija

Koskinen on ollut yllättynyt ja ilahtunut Tiedon helmi-palkinnon saamasta huomiosta. Eri suunnilta tulleet

onnittelut kertovat myös hänen laajalle ulottuvasta yhteistyöverkostostaan. Erityisesti ilahdutti SKTL:n hallituksen puheenjohtajan Sirpa Alkusen Facebook-päivitys, jossa onnitteltiin Koskista siitä, että tämä on tehnyt käännöstiedettä ymmärrettäväksi myös ammatissa toimiville. ”Tiedän, että olen aktiivinen, ja jos se on koettu niin, etten ole vaikeasti ymmärrettävä tai epäkiinnostava, niin se oli jotenkin hirveän hieno ja sydäntä lämmittävä palaute.”

Suomalaisen käännös- ja tulkkausalan ammattikentän ja käännöstiedeyhteisön läheistä suhdetta Koskinen pitää muutenkin hienona ja ainutlaatuisena. ”Kentän ja tutkijoiden välinen dialogi on niin hyvää, koska meillä on tutkijoita, jotka ymmärtävät ammattikenttää, ja ammattikenttä, joka ymmärtää ja haluaa ymmärtää tutkimuksen tekemistä, ja suhde on puolin ja toisin hyväksyvä ja innostunut.”

Teksti: Sari Hokkanen ja Esa Penttilä

Hokkanen on tehnyt väitöskirjansa Kaisa Koskisen ohjauksessa ja Penttilä on SKTL:n opettajien ja tutkijoiden jaoston puheenjohtaja.

Kuva: Maarit Laitinen

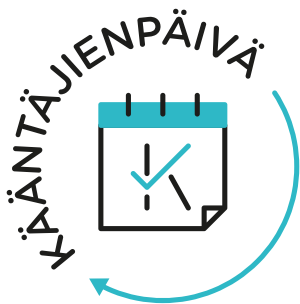
**turun
kirja-
messut**
W 1.-3.10.2021

**SATOJA KERTOJIA.
TUHANSIA TARINOITA.**

**Turun
Kirjamessujen
pääteemana
vuonna 2021 on
musiikki**

**TURUN
MESSUKESKUS**

Kääntäjänpäivä 2021

30.9.2021 | G Livelab, Tampere

Tämän vuoden teema keskittyy yhteisöllisyyteen. Kääntäjänpäivän seminaarin ohjelma käsittelee muun muassa etätulkkauksia, ennakkoluuloja ja saavutettavaa kieltä. Kerromme lisää ohjelmasta ja puhujista alkusyksyn aikana. Pysy kuulolla!

Ilmoittautuminen on jo alkanut osoitteessa

**[kaantajienpaiva.com/
ilmoittautuminen](https://kaantajienpaiva.com/ilmoittautuminen)**

Varaa paikkasi 12.9. mennessä.

Tule mukaan seuraamaan vuoden kiinnostavinta kielialan tapahtumaa – nähdään verkossa ja Tampereella!

Seuraa ja pysy kärryllä tapahtumasta!

kaantajienpaiva.com

Kääntäjänpäivä

@kaantajienpaiva

SKTL:n ja Kieliasiantuntijat ry:n yhteinen korkeakouluharjoittelija esittyy

Syysterveiset Aurajoen mutkasta!

Olen **Taru Savolainen**, maisterivaiheen opiskelija Turun yliopistosta. Pääai-
neenani on englannin kieli
ja suuntauksenani kieliasian-
tuntijuus, jonka tiimoilta
erikoistun viestintään ja dis-
kurssintutkimukseen. Olen
toiminut myös usean vuoden
ajan yliopiston eri työryh-
missä opiskelijaedustajana.

Olen työskennellyt viime keväästä SKTL:n ja Kieliasian-
tuntijoiden yhteisenä harjoittelijana. Harjoitteluni jatkuu
vielä alkavan syksyn. Keskityn erityisesti Kansainvälisen
kääntäjänpäivän seminaarin järjestämiseen, mutta lisäksi
tuon osaamistani järjestöille muun muassa opiskelijatöi-
minnan kehittämiseen, viestintään ja saavutettavuustyöhön.

Etätöystä huolimatta harjoittelu on edennyt sujuvasti ja
työyhteisöihin sulautuminen on ollut mutkatonta. Koke-
mus on omalla kohdallani mahdollistanut tulevaisuuden
suunnittelun maantieteellisesti laajemmalla mittakaavalla,
kun työnteon ei jatkossakaan tarvitse olla paikkaan sidottua.
Olen myös iloinen päästessäni harjoittelussa perehtymään
järjestökentän kiemuroihin. Kokemus on ehdottomasti
arvokasta ja kannustaa jatkamaan järjestötyön parissa.

Kääntäjänpäivän tiimoilta minut tavoittaa sähköpos-
titse **kaantajienpaiva@gmail.com**. Ottakaa rohkeasti
yhteyttä, jos ilmenee jotakin kysyttävää, ihmeteltävää tai
kommentoitavaa!

SKTL:N UUDET JÄSENET

Le, Tam Nhut,
Hämeenlinna, IV jaosto

Peltari, Hanna,
Oulu, II jaosto

Badilla Alanen, Rebecca, Helsinki, I jaosto

Tervetuloa jäseniksi!

Osa uusista jäsenistä ei antanut lupaa nimensä
julkaisuun lehdessämme.

Käännetään rautalangasta -podcast popularisoi käännöstiedettä

SKTL:n opettajien ja tutkijoiden jaoston uudessa *Käännetään rautalangasta* -podcastissa perehdytään toimitaja **Juha Roihan** johdolla käännöstieteeseen. Kerran kuukaudessa ilmestyvissä podcastjaksoissa lähestytään aiheita näkökulmasta, joka sopii myös alan opiskelijoille ja suurelle yleisölle.

”Podcastit tarjoavat uusia näkökulmia monikielisen viestinnän ilmiöihin, jotka saattavat helposti jäädä huomaamatta, vaikka ovat tärkeitä osa nykypäivää. Tutkimuksen avulla näitä ilmiöitä päästään avaamaan tavalla, jonka uskon kiinnostavan myös suurta yleisöä. Toiveena on, että podcasteja hyödynnettäisiin jatkossa myös kääntäjäkoulutuksen

Käännetään rautalangasta -podcastin jaksoiden aiheet syksyllä 2021:

- **Elokuu: Tuiki tärkeä tulkkaus**
 - Puhujina yliopettaja **Gun-Viol Vik** Diakonia-ammattikorkeakoulusta ja kääntämisen ja tulkkauksen yliopistonlehtori **Sari Hokkanen** Tampereen yliopistosta
- **Syyskuu: Kuka saa kääntää ja ketä?**
 - Puhujina käännöstieteen professori **Kaisa Koskinen** ja käännöstieteen postdoc -tutkija **Anne Ketola** Tampereen yliopistosta
- **Lokakuu: Kriisi, kieli ja saavutettavuus**
 - Puhujina käännöstieteen dosentti **Tuija Kinnunen** Helsingin yliopistosta ja Tampereen yliopiston saksan kielen, kulttuurin ja kääntämisen professori (tenure) ja Tampere Accessibility Unitin johtoryhmän jäsen **Maija Hirvonen**
- **Marraskuu: Kone kääntää, myös kaunokirjallisuutta**
 - Puhujina monikielisen käännösviestinnän professori **Kristiina Taivalkoski-Shilov** Turun yliopiston kieli- ja käännöstieteiden laitokselta ja käännöstieteen professori **Maarit Koponen** Itä-Suomen yliopistosta
- **Joulukuu: Hyvä käännös, huono käännös**
 - Puhujina Englannin kielen ja kääntämisen yliopistonlehtorit **Esa Penttilä** ja **Minna Kujamäki** Itä-Suomen yliopistosta

Saavutettavuus:

Jotta kaikilla on yhdenvertaiset mahdollisuudet hyötyä podcastin sisällöstä, tehdään kaikista jaksoista myös tekstivastineet. Ne julkaistaan erillisenä tiedostona kahden viikon kuluessa podcast-jakson julkaisusta.

oheismateriaalina”, kertoo opettajien ja tukijoiden jaoston puheenjohtaja **Esa Penttilä**. ”Odotan ja varmasti saan lisää mielenkiintoista ja rentoa mutta ennen kaikkea asiantuntevaa puhetta kääntämisen ja tulkkauksen suloisesta vaikeudesta ja onnistumisesta sen vaikeuden voittamisessa”, lisää Roiha.

Podcastin ensimmäinen jakso *Tuiki tärkeä tulkkkaus* on jo julkaistu. Avausjaksossa tulkkauksen monista muodoista, alan ammattietiikasta sekä ammattitulkkauksen tärkeydestä

ovat puhumassa yliopettaja **Gun-Viol Vik** Diakonia-ammattikorkeakoulusta sekä kääntämisen ja tulkkauksen yliopistonlehtori **Sari Hokkanen** Tampereen yliopistosta.

Noin puolen tunnin pituiset Käännetään rautalangasta -jaksot julkaistaan aina kuun puolivälissä SKTL:n SoundCloud-tilillä soundcloud.com/sktry. Suosittelemme ottamaan tilin seurantaan, jottei yksikään jakso mene ohitse!

Suomen kääntäjien ja tulkkien liiton juhlarahaston stipendit

Hakuaika: 1.10.–31.10.2021

Suomen kääntäjien ja tulkkien liiton hallitus julistaa haettaviksi stipendit liiton 40-vuotisjuhlan kunniaksi perustetusta rahastosta. Stipendit on päätetty jakaa enintään 850 euron suuruisina apurahoina.

Stipendit myönnetään kääntämisen ja tulkkauksen alaan liittyvään ja sitä edistävään toimintaan, kuten pro gradu -töihin, tutkimukseen ja erityishankkeisiin. Stipendit myönnetään ensisijaisesti opiskelijoille ja jatko-opiskelijoille, jotka ovat liiton jäseniä. Hakijana olevan jäsenen jäsenmaksun tulee olla maksettu tai jäsenmaksuvapautuksen voimassa. Stipendiä ei myönnetä elinkustannusten kattamiseen eikä takautuvasti jo valmistuneeseen hankkeeseen.

Hakemuksesta tulee käydä ilmi

- **stipendin käyttötarkoitus**
- **työsuunnitelma**
- **kustannusarvio**

Stipendiä ei voida myöntää, mikäli hakemus on puutteellinen.

Hakemukset tulee lähettää SKTL:lle viimeistään 31.10.2021 verkkolomakkeella osoitteessa:

www.sktml.fi/liitto/apurahat/40-vuotisjuhlarahasto/lomake.

Lähetettyäsi hakemuksen saat kuittauksen sähköpostiisi. HUOM.! Emme enää ota hakemuksia vastaan sähköpostitse.

Stipendit jaetaan liiton syyskokouksessa Helsingissä 20.11.2021.

Suomen kääntäjien ja tulkkien liiton hallitus

Suomen kääntäjien ja tulkkien liitto –
Finlands översättar- och tolkförbund ry

Vuoden 2021 Hugo Bergroth -palkitut Tiina Sjelvgren ja Annica Törmä

Tulkkaus on uteliaan ala

Kulunut vuosi on tuonut mukanaan uusia työtapoja ja haastavia työolosuhteita, kertovat tulkit **Tiina Sjelvgren** ja **Annica Törmä**. He ovat muun muassa tulkanneet suuren osan viranomaisien koronatilannetta koskevista tiedotustilaisuuksista ruotsiksi.

Tulkin tulee useimmiten pysytellä tahdikkaasti taka-alalla, mutta hänen työpanoksensa voi olla keskeinen, jotta neuvottelu tai kokous onnistuu. Siksi Tiina Sjelvgren ja Annica Törmä pitävät saamaansa Hugo Bergroth -seuran kielipalkintoa tunnustuksena koko ammattiryhmälle, jolla näkymättömydestään huolimatta on tärkeä yhteiskunnallinen tehtävä. He luettelevat, että esimerkiksi ammattijärjestöjen toiminnassa, ministerien välisissä tapaamisissa ja oikeussalissa tulkin rooli on erittäin tärkeä.

”Oikeustulkkaus on äärettömän tärkeä ala mutta kovin aliarvostettu, eikä vähiten palkkioiden osalta. Tulkit työskentelevät usein yksin, ja olosuhteet oikeussalissa jättävät usein toivomisen varaa”, sanoo Tiina Sjelvgren. Tulkin haasteista hän mainitsee kaksi: huonot mikrofonit ja huonon akustiikan. Jokaisen sanan tulisi välittyä yhtä lailla selkeästi niin arkaluonteisissa tilanteissa.

Uteliaan ammatti

Sjelvgren on toiminut tulkkina viisitoista vuotta ja Törmä kolmekymmentä, joten ammatin haasteista ja iloista kertoo kaksi kokenutta tulkkia. Parasta työssä on sekä Sjelvgrenin että Törmän mukaan se, että saa olla mukana niin monessa tilanteessa ja pääsee kurkistamaan niin monenlaiseseen eri maailmaan.

”Utelialle tämä on erinomainen ammatti. Yhtenä päivänä olet ehkä tulkkauksessa turkistarhauksesta ja seuraavana aiheena voi olla vaikka EU:n oikeudenmukaisen siirtymän rahasto”, Sjelvgren sanoo.

Sjelvgrenin lempiaiheisiin kuuluvat politiikka ja yhteiskunta. Törmä puolestaan pitää toistuvista toimeksiannoista samoille asiakkaille, joiden kanssa hän on tehnyt yhteistyötä jo pitkään.

”Työ helpottuu, kun ihmiset ja aiheet ovat tuttuja”, Törmä kertoo. ”On myös hauskaa, kun tulkkaus myötävaikuttaa elävään keskusteluun. Jos luennolla tulkkausta kuunnellut henkilö esittää kysymyksen puhujalle ja siten osoittaa

pysyneensä kärryillä, minusta tuntuu, että olen onnistunut tehtävässäni.”

Uutta tekniikkaa, uusia työtapoja

Tiina Sjelvgrenin kuvaillessa tulkin unelmatoimeksiantoa on helppo ymmärtää, miksi kulunut vuosi on ollut haastava. Parhaimmassa tilanteessa kaksi tulkkia istuu yhdessä erillisessä tulkkikopissa. Heillä on korvillaan laadukkaat kuulokkeet, joiden äänenvoimakkuutta voi itse säätää.

© Linus Westerlund

Tulkit Annica Törmä (vas.) ja Tiina Sjelvgren ja saivat Hugo Bergroth -seuran kielipalkinnon monivuotisesta työstään tulkkina, hyvästä kielitajustaan sekä erityisesti lehdistötilaisuuksien tulkkauksista koronapandemian aikana.

Äänentoistosta ja muusta tekniikasta huolehtii alaan erikoistunut yritys ja tulkit voivat keskittyä kokonaan omaan työhönsä. He auttavat toisiaan ja miettivät yhdessä esimerkiksi sisältöön ja termistöön liittyviä ratkaisuja. Paljon kuitenkin on jäänyt pandemian jalkoihin, esimerkiksi monet toimeksiannot on toteutettu etätulkkauksena ja tulkit ovat tehneet työtään yksin. Silloin on joutunut pärjäämään omillaan ihan eri tavalla, kun kollega istuu jossain muualla.

”Viime keväänä kalenterissa oli tyhjää, mutta syksyllä etätoimeksiantoja alkoi tipahdella. Tällä hetkellä joudumme usein toimimaan asiakkaan tukihenkilönä ja neuvomaan heitä löytämään toimivat tekniset ratkaisut tulkkaukselle. Tekniikan toimivuus pitää myös testata ennen varsinaista tulkkaustilannetta, joten toimeksiantoihin menee paljon enemmän aikaa”, Sjelvgren ja Törmä kuvailevat muuttuneita olosuhteita.

Koronatulkkausta

Sjelvgren ja Törmä kuuluvat tulkkitiimiin, joka on tullut kannut valtioneuvoston ja viranomaisten koronatilannetta koskevia tiedotustilaisuuksia viime vuoden maaliskuusta lähtien. Suoria lähetyksiä on ollut lähes sata ja Sjelvgren ja Törmä ovat tulkanneet niistä valtaosan.

”Nyt on jo helpompi ennakoida tiedotustilaisuuksissa käsiteltäviä asioita, mutta alussa aiheet vaihtelivat suurestikin aina yritystuista työttömyyteen ja koulutukseen. Usein emme saaneet mitään ennakkomateriaalia ja aiheet olivat aina uusia”, Sjelvgren kuvailee mullistavan koronapandemian alkuaikojia.

Osittain olosuhteiden pakosta on digitalisaatio todennäköisesti tullut jäädäkseen yhteiskuntaamme. Tämä tietysti vaikuttaa eri tavalla eri aloihin, mutta vaikka tekniikka onkin kehittynyt, sekä Tiina Sjelvgren että Annica Törmä uskovat kielitaidoille olevan edelleen tarvetta.

Suoria lähetyksiä on ollut lähes sata, ja Sjelvgren ja Törmä ovat tulkanneet niistä valtaosan.

”Toivon, että nuoret haluavat jatkossakin panostaa kielioipintoihin ja että heille annetaan siihen mahdollisuus, vaikka tällä hetkellä pitkällä matematiikalla onkin enemmän painoarvoa ylioppilaskirjoituksissa. Tulevaisuuden kieliasiantuntijat työskentelevät kenties eri tavalla kuin nyt, mutta kielitaitoa tarvitaan edelleen”, Törmä sanoo.

Sjelvgren painottaa muiden kielten kuin englannin osaamista. Pohjoismaat ovat meidän viitekehysemme ja Saksa yksi Suomen tärkeimmistä kauppakumppaneista. Silloin ei riitä, että osaa vain englantia.

”Uskon, että yksi jos toinenkin toivoo, että olisi aikoinaan panostanut enemmän ruotsiin. Yhdessä Pohjoismaat ovat paljon vahvempia kuin yksin ja pohjoismaisissa yhteyksissä ruotsin kielen taidosta on hyötyä.”

Bianca Ortiz Holmberg

Kirjoittaja on Språkbruk-aikakauslehden päätoimittaja.

Suomennos: Marjukka Heinonen

Alkuperäinen juttu on julkaistu ruotsiksi 27.5.2021 Språkbruk-julkaisussa (sprakbruk.fi).

Profiilit

Annica Törmä

- On toiminut konferenssitulkkina ja kääntäjänä kolmekymmentä vuotta ja av-kääntäjänä kaksikymmentä vuotta.
- Työkielinä suomi ja skandinaaviset kielet.
- Sai Hugo Bergroth -seuran kielipalkinnon 2021.

Tiina Sjelvgren

- On toiminut konferenssitulkkina viisitoista vuotta ja kääntäjänä kaksikymmentä vuotta.
- Työkielinä suomi, skandinaaviset kielet ja englantia.
- Sai Hugo Bergroth -seuran kielipalkinnon 2021.

1. Kuka ja mikä olet?

Olen **Kira Poutanen**, ihminen, kirjailija ja suomentaja, ruumis ja sielu.

2. Missä asut?

Asun Ranskassa, Suur-Pariisin alueella Montreuil'ssa.

3. Mitkä ovat työkielesi?

Suomi, ranska, englanti.

4. Kuunteletko musiikkia, kun teet töitä? Jos kuuntelet, millaista?

Kääntäessäni en kuuntele musiikkia, mutta omaa tekstiä kirjoittaessani kyllä (silloin kuuntelen usein lähes pakonomaisesti yhtä ja samaa kappaletta yhä uudestaan ja uudestaan).

5. Mikä on inhokkitermisi?

Ehkä juuri ”inhokkitermi”. Karsastan vähän inhokki-ilmaisu- ja inhokkitermilistoja, tuntuu, että ne eivät ainakaan kannusta jo ennestään varovaisia suomalaisia puhumaan ja/tai kirjoittamaan vapautuneesti ja enemmän.

6. Millaisissa vaatteissa käännät mieluiten?

Vähän liian isossa harmaassa hupparissa, farkuissa ja villasukissa.

7. Minkä muruja löytyy eniten näppiksesi raoista?

Onnen.

8. Mistä käännöksestäsi olet kaikkein ylpein?

Joyce Carol Oates: *Elämäni rottana*, Harper Collins Nordic, 2020.

9. Menetätkö joskus yöunesi käännöstyön takia? Tai tulevatko käännökset uniisi?

Toistaiseksi yöunet eivät onneksi ole käännösten takia häiriintyneet. Mutta kerran istuin kyllä suomentamani **Joël Dickerin** kanssa kahvilla unissani.

10. Minkä äidinkielenopettajasi / pääkieleesi opettajan opetuksen muistat? Mikä on syöpynyt tulikirjaimin sieluusi?

”Kira, muista kirjoittaa.” Ne olivat Kallion lukion legendaarisen kirjallisen ilmaisun opettajan **Eva Havon** sanat minulle ylioppilasjuhlapäivänäni 5.6.1993.

11. Miksi valitsit itsestäsi juuri tämän valokuvan nähtäväksemme?

Se on ystäväni **Sami Korhosen** ottama kuva, jossa näytän itseltäni.

Etä-KäTu 2021: Kokemuksia ensimmäisestä virtuaalisymposiumista

Kun Suomi pysähtyi koronaepidemian seurauksena maaliskuussa 2020, huhtikuisen KäTu-symposiumin valmistelut olivat jo loppusuoralla: ohjelma valmiina, opiskelija-avustajat värvättyinä ja plenaristien ravintolailallinen buukattuna. Päätös symposiumin lykkäämisestä vuodelle oli raskas, mutta välttämätön. Uudeksi ajankohdaksi valikoitui toukokuu 2021.

Tuolloin keväällä 2020 emme osanneet edes kuvitella, että reilulla vuodella lykkäämisen jälkeenkin korona jylläisi keskuudessamme sellaisella voimalla, että symposium järjestettäisiin etä tapahtumana, mutta niinhän siinä lopulta kuitenkin kävi. Saimme kuitenkin asiantuntevaa tukea yliopiston konferenssipalveluilta, joille oli kuluneen koronavuoden aikana ehtinyt jo kertyä kokemusta ja osaamista etä tapahtumien järjestämisessä.

KäTu2021 järjestettiin siis Helsingin yliopiston Zoomissa 20.–22.5. teemalla ”kääntämisen ja tulkauksen laatu näkyväksi”. Torstaina 20.5. ohjelmassa oli jatko-opiskelijoiden koulutustapahtuma ja katsaus kääntäjänkoulutuksen historiikki -hankkeeseen, ja varsinaisen konferenssi ohjelma oli jaettu perjantaille 21.5. ja lauantaille 22.5.

Vuodella siirtyneen symposiumin plenaristeiksi oli kutsuttu professori **Pamela Faber Benítez** Granadan yliopistosta ja professori **Jörg Tiedemann** Helsingin yliopistosta, jotka onnekkamme olivat käytettävissä vielä tänäkin vuonna. Perjantain aamupäivän vilkkaaseen ohjelmaan kuului viisi eri työpajaa ja kolme esitelmäsektiota – osallistujien valittavana oli peräti neljä rinnakkaista tapahtumaa. Perjantai-iltapäivänä symposiumin avajaispuheenvuorojen ja professori Faber Benítezin plenaariesityksen jälkeen rinnakkaisia sektioita oli kolme, samoin kuin lauantai-iltapäivänä, mutta valinnan vaikeutta oli varmasti myös näinä ajankohtina, sillä ohjelma oli KäTun perinteiden mukaisesti monipuolinen.

Mielenkiintoiset työpajat

Työpajoissa käsiteltiin laajasti mielenkiintoisia aiheita, kuten kääntäjien aineistoja arkistoissa, kääntämisen opetusta sekä saavutettavuuden teemoja. Työpajoista kolme järjestettiin perjantaina klo 9–11 välillä ja kaksi klo 12–14 välillä. Työpajoista yksi oli englanninkielinen. Moni osallistuja olisi varmasti halunnut osallistua useampaankin samaan aikaan järjestettyyn työpajaan.

Opiskelija-avustajia työn touhussa etä-KäTun komentokeskuksessa.

© Aino Suoranta

Saavutettavuus on nykyaikana tärkeä ilmiö, ja sen merkitys kasvaa myös kääntäjien työnkuvassa. Työpajoissa käsiteltiin tämän teeman ympäriltä esimerkiksi selkokieltä ja kääntämisen opiskelijoiden valmiuksia ja suhtautumista selkokielisen tekstin luomiseen; eri kielten kääntämisen opiskelijat tekivät syksyllä 2020 selkomukautuksia osana kurssejaan ja arvioivat työtään. Myös koneiden vaikutusta saavutettavuuteen käsiteltiin omassa työpajassaan.

Kääntäjien aineistot arkistoissa –työpaja tarjosi uutta näkökulmaa kääntäjien toimintaan ja siinä kerrottiin, millaisia jälkiä kääntäjät ovat työskentelystään jättäneet omiin henkilökohtaisiin arkistoihinsa sekä muihin arkistoihin.

Kääntäjänkoulutus on tärkeä aihe, ja epidemiasta johtuvan etäopetuksen vaikutusta ja koulutuksen menetelmiä käsiteltiin omassa työpajassaan. Osallistujille tarttui ajatusten ja kokemusten vaihdon myötä paljon hyviä tapoja opetuksen kehittämiseen, sekä etä- että lähiopetuksen tarpeisiin.

Koulutukseen liittyen myöhemmin järjestetyissä sektioissa käsiteltiin muun muassa kääntäjäkoulutuksen historiallista taustaa 1980-luvun venäjän kääntäjien koulutuksen näkökulmasta. Koulutuksen merkitystä tarkasteltiin myös finanssipalveluissa vaaditun laadun kannalta käännösten laatua käsittelevässä sektiossa.

Aiheiden laaja kirjo

Sektioiden aiheet olivat perinteiseen tapaan laajoja: kirjoon lukeutui perinteisimpien aiheiden, kuten kaunokirjallisuuden kääntämisen, tekstittämisen ja tulkkauksen lisäksi niin musiikin kääntämistä, kääntäjän ja tulkin aseman tutkimusta kuin käännösten laadun arviointia maallikkonäkökulmasta. Kuvailutulkkaus jatkoi saavutettavuuden teemaa: erityisesti luonnon kuvailemista ja värien näkökulmaa siinä käsitellyt sektio sai kuulijansa haltioitumaan ja laajensi ymmärrystä alasta. Kuvailutulkkausta käsiteltiin lisäksi osana teatteritaiteen kenttää.

Kääntäjän ja tulkin asemaa käsiteltiin kahdessa tutkimuksessa, joista toisessa vertailtiin kääntäjien asemaa ja kääntäjiä ammattiryhmänsä edustajina Suomessa ja Ruotsissa, kun taas toisessa valotettiin arkistojen pohjalta talvi- ja jatkosodan ajan käsityksiä tulkkauksesta ja tulkeista. Jälkimmäisessä erityisen kiinnostava havainto oli suhtautuminen tulkilta vaadittuun ammattitaitoon: sota-aikana tulkin ja haastattelijan työn saattoi tehdä yksi henkilö, jolloin työ muistutti suoraan puheesta tehtävää kirjallista käännöstyötä.

Kääntämisen ja tulkkauksen laatu on ikiaikainen keskustelunaihe niin maallikko- kuin tiedepiireissä, ja laatuun liittyviä kysymyksiä tarkasteltiin sektioissa useammasta näkökulmasta. Kiinnostavaa tietoa tarjosi esimerkiksi tutkimus tulkin kuunteluosaamisen vaikutuksesta tulkkauksen

Virtuaalisymposiumin opiskelija-avustajien tunnelmia

Opiskelija-avustajien työ oli tavanomaista konferenssiavustamista, mutta tällä kertaa sähköistä. Avustajat ovat perinteisesti symposiumeissa muun muassa seuranneet osallistujalistoja, avustaneet osallistujia esimerkiksi viemällä mikrofoneja kysymysten esittäjille sekä toimineet tukena tarpeen vaatiessa. Kaikkea tätä avustajien tehtäviin kuuluikin, tosin tietenkin sähköisestä formaatista johtuen hieman poikkeavasti.

Opiskelija-avustajat loivat työpajojen ja muiden tilaisuuksien Zoom-huoneet ja varmistivat esitysten sujuvuuden esimerkiksi antamalla käyttöoikeuksia esitelmien pitäjille sekä sektioiden vastuuhenkilöille, seurasivat osallistujien saapumista ja poistumista sekä neuvoivat osallistujia etäyhteydellä. Kaikissa Zoom-huoneissa oli koko ajan paikalla vähintään yksi opiskelija-avustaja. Opiskelija-avustajat oli helppo tunnistaa nimen perässä olevasta ”opiskelija-avustaja”-tekstistä.

Avustajat onnistuivat hyvin tehtävässään, eli sen varmistamisessa, että symposiumin vastuuhenkilöt saattoivat keskittyä tapahtuman kokonaiskuvaan. Tapahtuman päivien kuluessa muutamat ”sometiimiksi” halunneet opiskelija-avustajat myös päivittivät ahkerasti KäTun somealustoja Twitteriä ja Facebookia. Twiiteistä monia uudelleentwiitattiin useaan kertaan, joten tapahtuma näkyi hyvin myös somessa.

Symposium oli kokemuksena kaikkien opiskelija-avustajien mielestä sekä hauska että opettavainen myös työelämää silmällä pitäen: opiskelija-avustajien yhteishenki oli hyvä, yhteispeli todella toimivaa ja ”komentokeskuksessa” oli innokas ja rento tunnelma. Opiskelija-avustajat ehtivät kuuntelemaan myös sektioita ja plenaareita. Nämä tarjosivat kiinnostavia näkökulmia ja keskustelunaihetta taukojenkin ajaksi. Hankalia tilanteita oli vähän, ja niistä suurin osa liittyi pieniin teknisiin

laatuun. Symposiumin aikana Fiskmö-projekti esitteli tuloksiaan konekäännösten laadun kehittymisestä.

Ajankohtainen koronaepidemia näkyi aiheissa koulutukseen liittyvien näkökulmien lisäksi myös tutkimuksena epidemian vaikutuksesta käännöspolitiikkaan. Muita näkökulmia kääntäjien toimenkuviin ja ammatinharjoitukseen laajensivat tutkimukset in-house-kääntämisen kehityksestä Suomessa sekä käytäntöyhteisön vaikutuksesta in-house-kääntäjien yhteistyön laatuun.

Kirjallisuuden kääntämisen ja tekstittämisen kentiltä saatiin kuulla kiinnostavia esityksiä niin epänormatiivisen sukupuolen kääntämisestä tieteiskirjallisuudessa kuin vertailevaa tutkimusta tieteisfiktioin uudissanojen kääntämisestä amatööri- ja ammattilaistekstityksessä.

Plenaarit täydensivät sektioiden ja työpajojen aihekirjoa entisestään. Esimerkiksi professori Faber Benítezin mainio ja paikoin humoristinenkin plenaari *Terminological Competence and Quality in Specialized Translation* sivusi myös kääntämisen syvällisempää olemusta.

Onnistunut etäsymposiumi

Huolimatta erilaisista ennakkoon maalailluista uhkakuvista – häviävistä nettiyhteyksistä aina häiriköiviin kuokkavie-raisiin – symposium sujui lopulta ilman suurempia teknisiä ongelmia. Sektioilla oli omat Zoom-huoneensa, joten

osallistujat saattoivat vaivattomasti vaihtaa sektioista toiseen omilla kotisohvillaan. Opiskelija-avustajat päivystivät häiriöiden (ja häiriköiden) varalta, ja kokonaisuutta koordinoi varmoin ottein loistava konferenssisihteerimme **Aino Suoranta**. Osallistujia etä-KäTussa oli lähes kaksisataa.

Kaikkiaan voidaan todeta, että ensimmäinen etä-KäTu oli onnistunut kokemus, vaikka jokainen korona-ajan myötä etäkonferensseihin osallistunut varmasti jakaa sen harmin tunteen, kun epämuodolliset kohtaamiset taukokahvien, konferenssi-illallisten tai -lounaiden muodossa jäivät puuttumaan. Oli kuitenkin hienoa havaita, että virtuaalinen ympäristö ei vaikuttanut KäTu-symposiumeille tyypilliseen vilkkaaseen keskustelukulttuurin esitelmien yhteydessä.

Kirjoittajat:

Niklas Nurminen, Patrik Nurminen ja Mari Pakkala-Weckström

Niklas Nurminen ja Patrik Nurminen ovat kääntämisen ja tulkkauksen maisteriohjelman opiskelijoita.

Mari Pakkala-Weckström on Kääntämisen ja tulkkauksen maisteriohjelman johtaja Helsingin yliopistossa ja sekä KäTun järjestelytoimikunnan jäsen.

ongelmiin, kuten mikrofoniin toimintaan tai osallistujan nimen vaihtamiseen Zoomissa.

Ennen symposiumia opiskelija-avustajat perehdyttiin tehtäviinsä etäyhteydellä. Yliopiston konferenssipalvelut järjestivät yleisen perehdytyksen Zoomin konferenssi-käytöstä, minkä lisäksi KäTun järjestäjät pitivät erillisen perehdytyksen symposiumin kulusta ja sen vaatimuksista, vaatimuksista unohtamatta materiaaleja, kuten infopaketteja. Myös aikataulua, käytännön asioita ja Zoom-huoneisiin tarvittavia asetuksia käytiin läpi, jotta ne olisivat mahdollisimman yhdenmukaiset ja palvelisivat järjestämistä parhaiten. Opiskelija-avustajat käyttivät työssä omia tietokoneitaan ja muita apuvälineitä.

Symposiumin ajaksi opiskelija-avustajien käyttöön oli varattu yliopiston Kielikeskukselta kaksi opetustilaa, joihin he saattoivat halutessaan tulla. Avustaminen oli

mahdollista ja onnistui hyvin myös kokonaan etäyhteydellä kotoa käsin. Opiskelija-avustajilla oli yhteydenpitoa varten ahkerassa käytössä myös WhatsApp-ryhmäkeskustelu. Fyysinen ”komentokeskus” oli ehdottomasti onnistunut: suurissa tiloissa turvavälit toteutuivat ja avustajien oli helppo keskustella ja auttaa toisiaan, jos vastaan tuli tilanne, johon tarvitsi heti neuvoja muilta. Tiloissa oli mahdollista myös keskustella avustajien kesken tarpeen mukaan häiritsemättä symposiumin ohjelmaa. Moni pulmatilanne ratkesi myös opiskelija-avustajille jaetun infopaketin avulla.

Teksti:

Niklas Nurminen ja Patrik Nurminen

Kirjoittajat ovat kääntämisen ja tulkkauksen maisteriohjelman opiskelijoita, jotka toimivat KäTussa opiskelija-avustajina.

Etätulkkauksen suvannot ja karikot

Tulkkauksen tarkoituksena on edistää kielellistä tasa-arvoa keskustelun osapuolten välillä. Toimiva vuorovaikutus edellyttää yhteistyötä kaikkien siihen osallistuvien kesken. Tulkin roolia on usein tarpeen avata muille osapuolille, ja etätulkkauksen yleistyttyä uusia kysymyksiä ja ratkaistavia seikkoja on noussut esiin.

Etäkokouksissa yhteistyön merkitys korostuu

Pitkään tulkkauksen ihanteena oli tulkin näkymättömyys, ja yksi toimivan tulkkauksen kriteeri oli, ettei sitä huomattaisi ollenkaan. Tulkki ja tulkkaus vaikuttavat kuitenkin vuorovaikutuksen dynamiikkaan väistämättä, vaikka tulkin välityksellä kommunikoivat osapuolet voivat tottua tulkkaukseen siinä määrin, että he osittain unohtavat tulkin. Tässä yhteistyökuviossa tulkki on välittäjä, jonka osaaminen mahdollistaa kahden tai useamman muun osapuolen vuorovaikutuksen, kun yhteinen kieli puuttuu. Tulkki siis madaltaa kielimuuria ja näin edistää osapuolten kielellistä tasa-arvoa.

Keskustelun tai tapaamisen osapuolet ovat usein kukin alansa asiantuntijoita: asioimis- ja oikeustulkkauksessa viranomaisen edustaja on oman hallinnon alansa asiantuntija, asiakas oman elämänsä tai ammattinsa asiantuntija ja tulkki puolestaan monikielisen puheviestinnän asiantuntija. Konferenssitulkki palvelee asiantuntijayleisöä tai tulkkaa asiantuntijoiden viestiä suurelle yleisölle, kuten Ylen välittämässä valtioneuvoston koronatoimien tiedotustilaisuuksissa, jotka simultaanitulkattiin ruotsiksi ja suomalaiselle viittomakielelle.

Etätulkkauksen monet tavat

Etätulkkauksella tarkoitetaan tulkin välityksellä tapahtuvaa keskustelua tai viestintää, jossa käytetään välineenä videoyhteyttä tai muuta kokouskäyttöön tarkoitettua ohjelmaa tai alustaa (esimerkiksi Zoom), joissakin tapauksissa jopa puhelinta.

Nimenomaan tulkkausta varten on myös kehitetty ohjelmia, joita käytetään joko puhelimen tai tietokoneen avulla tai toisen ohjelman lisänä.

Etätulkattu kokous voidaan järjestää monin eri tavoin, kuten muutkin etäkokoukset: keskustelun osapuolet yhdessä paikassa, tulkki etänä (asioimistulkkauksessa tulkki toimii usein yksin); puhujat kokoontuvat yhtäällä, tulkit keskenään toisaalla tai kaikki osapuolet, myös tulkit, osallistuvat etäyhteyden kautta kukin omasta tilastaan. Joskus tulkeille voidaan järjestää yhteinen työskentelytila, vaikka kaikki muut osallistujat olisivat kukin oman yhteytensä päässä.

Etäkokous työskentelytilana ja kohtaamispaikkana

Etäyhteyksien edut ovat käyneet sängen ilmeisiksi koronarajoitusten aikana. Ajan ja maantieteellisen paikan merkitys

vähenee, matkustusajat lyhenevät ja matkakustannukset pienenevät. Moniin yleisötapauksiin osallistumiskynnyks on madaltunut niillä, joilla on tekniset valmiudet hal- lussa. Kokouksia noudatetaan yleensä melko hyvin, ja puheenvuorot ovat harkitumpia. Toisaalta taas spontaani vuorovaikutus on vähäistä tai puuttuu täysin, mikä saat- taa tehostaa viestintää, mutta karsii pois lähtötilanteiden vuorovaikutusta edistävät pienet ilmeet ja eleet. Tähän saattaa vaikuttaa luonnollisen katsekontaktin puute ja sanattoman viestinnän muuttuminen, sillä eleet, ilmeet ja keholliset viestit laimenevat etäyhdellä kommunikoitaessa, ja niin sanottu empatiayhteys jää vaillinaiseksi. Tunteiden ilmaiseminen ja havaitseminen etäkohtaamisissa, joissa niillä olisi merkitystä, esim. lääkärin vastaanotolla, poikkeaa huomattavasti lähtötilanteesta. Tämä kaikki hankaloittaa viestin tulkintaa ja siten myös tulkkausta.

Myös äänenlaatu ja -väri saattaa muuntua tai häiriintyä, jos yhteys ei ole ensiluokkainen. Kun osallistujat eivät ole fyysisesti samassa tilassa, sitoutumista tilanteeseen saattaa häiritä yhteisen kokemuksen puute, samoin ympäristön aiheuttamat häiriöt, jotka ovat jokaiselle etäosallistujalle erilaiset. Käytettävien yhteyksien teho ja tietoturva tai osallistujien tekniset taidot ovat harvoin yhtäläiset, ja jotkut saattavat tarvita teknistä tukea kokoukseen osallis- tuakseen. Merkittävänä seikkana on noussut esille myös ”läsnäolon kaipuu”, kuten eräs kokousohallistaja kuvaili, sillä verkostoituminen ja esimerkiksi ammatillisen tuen antaminen ja saaminen etäkokouksissa on hankalaa, jopa mahdotonta. Taukokeskustelu ei ole samalla tavoin spontaania kuin yhteistä fyysistä tilaa jaettaessa.

Myös asettautuminen tilaan voi olla merkityksellistä: esim. puheenjohtaja istuu yleensä tiettyssä paikassa, oikeuden istunnoissa asettuminen salissa kertoo, kuka kukin on. Nämä visuaaliset viestit eivät välity yhtä selvästi virtuaalisessa tilassa.

Etenkin konferenssitulkit työskentelevät pareittain perus- tellusta syystä, mutta jos tulkit työskentelevät kukin omasta erillisestä tilastaan, välitön yhteistyö ei ole mahdollista, mikä tekee tulkkauslaadusta haavoittuvampaa. Lisäksi tekniikkaa hoitamaan on palkattava oma henkilökuntansa niin osallistujien kuin tulkkienkin tueksi, tai ainakin tulee huolellisesti tarkastella, onko se tarpeen.

Ratkaistavia kysymyksiä vielä paljon

Edellä on kuvattu etäkokousten hyötyjä ja haasteita. Haas- teita vaikuttaisi olevan vielä paljon. Kuvallinen etäkokous välittää enemmän tietoa kuin pelkkä puhelinyhteys, muttei kuitenkaan yhtä paljon kuin perinteinen fyysinen kokous. Etäkokouksen viestintää häiritsevät tekijät kertautuvat tulkatussa keskustelussa, joten pelisäännöistä on erityisen tärkeää sopia etukäteen. Samoin etukäteen on syytä sopia, miten toimitaan, jos tekniikkaan tulee häiriöitä.

Tulkkauksen tilaajan/järjestäjän muistilista

- Teknologiaratkaisuista ja tietoturvasta ja -suojasta on päätettävä, tekniikkaa hankittava, huollettava ja valvottava.
- Yhteyksien tietoturva on tarkistettava.
- Mitä merkitsee palveluntarjoajan pääsy oh- jelmiin ja järjestelmiin, jos palveluntarjoaja on kolmas osapuoli?
- Tulkille on annettava tiedot käytettävästä tekni- kasta ja mahdollisuus tutustua siihen etukäteen.
- Tekniikan tarkistaminen ennen kokousta yhdes- sä tulkin kanssa: tämä on tulkille työaikaa.
- On varmistettava, millaista hallinnointia valit- tu tekniikka edellyttää tulkkauksen aikana, ja aiheutuuko siitä lisäkustannuksia.
- On varmistettava, että kaikilla osapuolilla on valmius käyttää valittua tekniikkaa.
- Vuorovaikutus vaatii suurempaa kurinalaisuutta, jotta kokous ja tulkkaus onnistuisi.
- Luottamuksellisissa keskusteluissa on varmis- tettava tulkin esteellisyys ja työskentelytilan tietoturva.

Huomioita tulkin näkökulmasta

- Pelkän äänen ja mahdollisesti kasvokuvan va- rassa työskenteleminen on kognitiivisesti paljon rasittavampaa kuin yhteisessä fyysisessä tilassa työskentely. Laadun ylläpitämisen kannalta on aiheellista pohtia työn tekemisen ehtoja, esim. kuinka pitkiä jaksoja tulkki voi tulkata, milloin tulkkeja tulee olla useampi jne.
- Mahdolliset taustan häiriöt korostuvat (äänet, viitteet siitä, että huoneessa tapahtuu jotakin, mikä ei näy kuvassa jne.)
- Tilasajat ovat etätulkkauksen yleistymisen myötä lyhentyneet, joten työn ennakoitavuus on huonontunut sekä työn suunnittelun että toimeksiantoihin valmistautumisen kannalta.
- Simultaanitulkkien keskinäinen yhteistyö etä- kokouksen aikana on vähäistä, mikä vaikuttaa tulkkaukseen.
- Konsekutiivitulkkauksessa vuoron saaminen voi olla vaikeaa, jolloin oman työn ja suorituksen hallinta vaarantuu. Mitä tällöin tapahtuu tulkka- uksen laadulle?
- Jos tulkki työskentelee yksin omassa tilassaan, hänellä on oltava tarvittavat laitteet ja ohjelmat, joiden vaatimukset voivat vaihdella asiakkaasta toiseen, sekä mieluiten erillinen äänieristetty työtila.

Etätulkkaus yleistyy ja kehittyy varmasti lähivuosina, ja siksi nyt on tärkeää vaikuttaa kehityksen suuntaan. Ohjelmia ja alustoja on jo useita, ja tulkit joutuvat hyvin usein neuvomaan kokousten järjestäjiä teknisten ratkaisujen löytämisessä. Myös tekninen testaus on tarpeen ennen varsinaista kokousta. Onkin hyvä pohtia, sisältykö neuvonta ja testaus tulkkauspalkkioon vai laskutetaanko se erikseen. Mikä on näihin käytetyn ajan arvo?

Etätulkkaus yksilöasiakkaan näkökulmasta asioimis- ja oikeustulkkauksessa

- Sanaton viestintä on hyvin vähäistä, mikä voi vaikuttaa paljonkin ymmärtämiseen.
- Kynnys tarkistaa, onko ymmärtänyt viestin, nousee.
- Tekniikka voi olla häiriöille altista: kuuleeko asiakas kaiken, tuleeko hän oikein kuulluksi?
- Asiakas saattaa olla kokematon kyseisen alustan/ohjelman käyttäjä.

Lisäksi on määriteltävä laitteiden, ohjelmien ja yhteyksien kriteerit, sekä se, miten vastuu näiden hankinnasta ja kustannuksista jakautuu. Kuka määrittelee tietoturvan ja -suojan, kuka valvoo sen toteutumista etenkin asioimis- ja oikeustulkkauksessa tai julkisuudelta suojatuissa neuvotteluissa?

Joihinkin näistä kysymyksistä vastaus näyttäisi olevan ilmeinen, esimerkiksi vastuu tietoturvasta, mutta usein tulkit ovat ne, jotka esittävät kysymykset ensimmäisinä ääneen, ovathan juuri he tulkkausviestinnän parhaita asiantuntijoita. Etätulkkaus on jo nyt laajentanut tulkkien asiantuntijuutta uuteen suuntaan, ja uusia taitoja ja näkemyksiä on karttunut aiemman viestinnällisen osaamisen rinnalle. Juuri tulkit tuntevat parhaiten monikielisen etäviestinnän suvannot ja karikot.

Tämä artikkeli perustuu kirjoittajien esitelmään saamen kielen tulkkauskurssin päätösjuhlassa 15.5.2021.

Tiina Sjelvgrén
konferenssitulkki

Kristiina Antinjuntti
SKTL:n toiminnanjohtaja (työvapaalla)

Liiton mentoriohjelma käynnissä

Mentoriohjelma on käynnissä jatkuvan haun periaatteella ja uudet mentorit ovat tervetulleita SKTL:n mentoripankkiin. Voit hakea mentoriksi jäsenten ekstranetin Mentorointi-osiosta löytyvällä lomakkeella tai ilmoittautua mentoripankkiin, mikäli sinut on jo hyväksytty mentoriksi aikaisemmassa vaiheessa.

Myös aktorihaku on koko ajan käynnissä. Hakemuksen voi täyttää Mentorointi-osiossa ja hakemukseen vastataan seuraavan kalenterikuukauden kuluessa, mikäli hakemus on jätetty kuukauden 15. päivä mennessä. Aktoriksi voidaan hyväksyä SKTL:n varsinainen jäsen, joka on aloittelemassa toimintaansa alalla tai siirtymässä alan sisällä toisenlaisiin tehtäviin, esimerkiksi aloittamassa yritystoimintaa.

Muutama aktoriksi hyväksytty odottaa tällä hetkellä itselleen sopivaan mentoria ja samaan aikaan mentoripankissa on mentoreita, joilla ei vielä ole ollut yhtään aktoria. Näin on siksi, että pyrimme löytämään jokaiselle aktorille mentorin, jonka työtilanne ja osaaminen parhaalla mahdollisella tavalla vastaa aktorin tarpeisiin.

Lisätietoja löytyy ekstranetin Mentorointi-osiosta ja niitä voi myös pyytää mentoriohjelman vetäjältä osoitteesta hanna.pippuri@sktl.fi.

Suomentajat lukijoiden luo ja Kirjastokaista tuovat suomentajat suoraan kotisohville

Taiteilijaprofessori **Kersti Juvan** vetämä Suomentajat lukijoiden luo -hanke julkaisee syksyn mittaan 12-osaisen keskustelutarjan, jonka jaksot käsittelevät kattavasti suomentamisen eri osa-alueita. Koneen Säätiön rajoittama sarja tuotetaan yhteistyössä kirjastojen netti-tv- ja nettiradioalusta Kirjastokaistan kanssa. Sarjassa paneudutaan suomentajan työhön, suomentajan ja kustannustoimittajan yhteistyöhön, eri kielten ja genrejen piirteisiin ja suomenoksen merkitykseen lukukokemuksen kannalta. Edustettuna ovat kutakuinkin kaikki kirjallisuuden lajit ja laaja joukko eri kieliä. Keskustelutarja haluaa osaltaan tehdä näkyväksi kirjallisuuden kääntäjien ammattikunnan työtä. Puhujien joukossa on myös useita SKTL:stä tuttuja kasvoja.

Keskustelutarja on korona-ajan jatkumoa hankkeen aikaisemmin järjestämille kirjallisuuden suomentajien kirjastovierailuille. Suomentajat lukijoiden luo -hankkeen koordinaattori **Laura Jänisniemi** kertoo, että hankkeeseen osallistuvat suomentajat ehtivät vuosien 2018 ja 2019 aikana vierailla yhteensä noin 170 kirjastossa Utsjoelta Hankoon ja Vaasasta Ilomantsiin, ja suunnitelma oli tarkoitus viedä loppuun kevätkaudella 2020. ”Sitten kirjastojen ovet pantiin koronasäppiin, ja kaikki peruuntui tai siirtyi hamaan tulevaisuuteen.”

”Ensin uskoimme, että jatkamaan päästäisiin jo syksyllä 2020, mutta toisin kävi. Oli mietittävä vaihtoehtoisia toteuttamistapoja, vaikkapa virtuaalivierailuja, mutta yhteistyökumppanien löytäminen ei ollut helppoa, kun kaikkien resurssit olivat hämmentävässä tilanteessa jo muutenkin tiukoilla”, Jänisniemi toteaa.

”Taisi olla tammikuuta 2021, kun vihdoinkin välähti: voisikohan Kirjastokaista auttaa? Sieltä löytyi heti halua ja resursseja, kerrassaan kaunis yhteinen sävel. Toteuttamistavaksi valittiin 12-osainen keskustelutarja, jossa suomentajan työtä tarkastellaan eri näkökulmista kahden kolmen hengen ryhmissä”, Jänisniemi kertoo.

© Kirjastokaista

Jänisniemi kertoo, että he saivat rinnalleen **Riitta Taarastin** johtaman tiimin, jolla on laajat ja toimivat verkostot, monenlaista osaamista, tasokkaat tekniset resurssit sekä oma rahoitus. ”Ja kaiken kukkuraksi todellista halua paneutua viestimme sisältöön ja toteutukseen”, hän kiittelee ja lisää, että myös hankkeeseen osallistuvat suomentajat suhtautuivat uudelleenlaiseen toteutustapaan myönteisesti ja joustavasti, vaikka tallenteiden tekeminen monia jännittikin. ”Kirjastokaistan tiimi oli tyyneydessään ja osaavuudessaan erittäin kannustava ja teki kuvaustilanteesta turvallisen.”

Jänisniemestä on tärkeää, että keskustelutarja saatiin toteutettua juuri nyt, kun lukeminen ja varsinkin äänikirjojen kuunteleminen on pandemiaoloissa lisääntynyt valtavasti. ”Taitavan suomentajan osuutta hienossa lukuelämyksessä ei voi korostaa liikaa, ja ammattimme luonnetta on hyvä valottaa sinnikkäästi, koska monenlaisia harhaluuloja tulee yhä vastaan. Samalla toivomme ja uskomme, että hanke ja nämä verkkoon jäävät keskustelut ovat omalta pieneltä osaltaan myötävaikuttamassa lainauskorvauksen laajentamiseen myös e- ja äänikirjojen lainaukseen.”

Keskustelut tallennettiin huhtikuun lopulla kahden päivän aikana Oulunkylän kirjastossa, ja ne julkaistaan elokuun loppupuolella aina torstaisin Kirjastokaistan verkkosivuilla **kirjastokaista.fi**.

Vankka ammatillinen minäkuva ja työssä koettu toimijuus valtteina tulkkien työelämässä

Nina Kosken toukokuussa 2021 valmistunut maisterintutkielma kartoitti itsensä työllistävien tulkkien tyytyväisyyttä ja työssä jaksamista. Facebook-ryhmissä ja SKTL:n tulkkiyaoston sähköpostilistalla levitetystä tutkimuskyselyssä tulkkeja pyydettiin kertomaan, mihin asioihin tulkit ovat työssään tyytyväisiä, ja mitkä asiat tukevat heidän työssä jaksamistaan.

Suomessa 2000-luvulla tapahtunut työelämän murros on ajanut myös tulkkeja itsensä työllistäviksi freelancereiksi, ja itsensä työllistäjänä tulkki on toisinaan vaikeassa asemassa työehto- ja palkkaneuvotteluissa tulkkeja välittävien yritysten kanssa. Esimerkiksi Kieliasiantuntijoiden jäsenlehti Kajawassa vuonna 2018 julkaistun palkka- ja palkkiotutkimuksen mukaan tulkeilla ei juurikaan ole mahdollisuutta vaikuttaa omaan palkkaansa tai työehtoihinsa. Samaisessa artikkelissa tulkit kokevat työn epävarmuuden johtavan tyytymättömyyteen ja kuormittuneisuuteen. Myös kuluneen vuoden aikana käyty mediakeskustelu eritoten asiointitulkkien palkkioista ja työehdoista laittoi minut kysymään, mihin työnsä osa-alueisiin tulkit ovat tällä hetkellä tyytyväisiä ja kuinka itsensä työllistävät tulkit ylipäänsä jaksavat työelämässä.

Tutkimusaineistoni koostui kyselystä, jota jaettiin tulkkien Facebook-ryhmissä ja SKTL:n tulkkiyaoston sähköpostilistalla marras-joulukuussa 2020. Kyselyssä oli suljettuja ja avoimia kysymyksiä, joita analysoin määrällisesti ja laadullisesti. Vastaajien työkieliä tai etnistä taustaa ei selvitetty yksityisyyden ja henkilöllisyyden suojelemiseksi. Myöskään koulutustaustaa ei kartoitettu. Tutkimuskysymykseni olivat:

1. Mihin työnsä osa-alueisiin itsensä työllistävät tulkit ovat tyytyväisiä?
2. Mitkä asiat tukevat ja edistävät itsensä työllistävien tulkkien työhyvinvointia ja jaksamista?
3. Mitä toiveita itsensä työllistävillä tulkeilla on työssä jaksamista tukevien tekijöiden kehittämiseksi?

Kyselyyn vastasi 61 henkilöä, joista suurin osa on työskennellyt alalla yli 11 vuotta ja toimii pääsääntöisesti verokortillisena freelancerina tai yksinyrittäjänä. Lisäksi valtaosa vastaajista työllisti itsensä asioimistulkkina. Selvä enemmistö oli tyytyväisiä työhönsä, ja tyytyväisyyttä tukivat työn riittävä määrä, itsensä työllistämisen suoma vapaus ja mahdollisuus sekä omien taitojensa kehittämiseen että toisten auttamiseen. Toisaalta tyytymättömyyden syiksi kuvattiin toimeksiantojen vähäistä määrää ja takkuilevaa yhteistyötä toimeksiantoja välittävien yritysten kanssa. Valtaosa vastaajista koki työtehtäviensä tukevan nykyistä elämäntilannettaan.

Vastaajat kokivat jaksavansa työssään keskimäärin hyvin. Työssä jaksamiseen vaikuttavat tekijät kategorisoitiin henkilöön, työhön ja työn ulkopuolisiin asioihin liittyviin tekijöihin. Selkeimmin voimavaroikseen vastaajat kokivat työhön liittyvät tekijät, kuten työn suoman vapauden, ammatin arvostuksen ja mielenkiintoiset työtehtävät. Henkilöön liittyvistä tekijöistä esiin nousivat ammattitaidon kehittäminen, kollegoiden tuki ja onnistumisen tunteet. Toisaalta vastaajat nimesivät myös työn ulkoisten tekijöiden, kuten harrastusten ja perheen tuen, vaikuttavan positiivisesti työssä jaksamiseen.

Tyytymättömyyttä vastaajien keskuudessa herättivät kolmesta kategoriasta etenkin työhön liittyvät tekijät, kuten alhaiset tai alentuneet palkkiot, vähentyneet työt sekä yhteistyön haasteet tulkkausta välittävien yritysten kanssa. Osa vastaajista koki lisäksi, että työhön

© Nina Koski Delingua Oy

Taulukko 5: Vastaajien tämänhetkinen työtyytyväisyys.
(1 = ei lainkaan tyytyväinen, 7 = erittäin tyytyväinen)

Taulukko 5: Vastaajien tämänhetkinen työssä jaksaminen.
(1 = olen todella uupunut, 7 = jaksan erinomaisesti)

vaikuttavia negatiivisia asioita olivat työssä koettu yksinäisyys ja tulkkiin kohdistuvista rooli-odotuksista johtuva kuormittuneisuus. Myös työnohjaukselle koettiin olevan tarvetta. Lisäksi tutkimustuloksista kävi selvästi ilmi, että vuoden 2020 keväällä alkanut koronapandemia on ollut merkittävä tekijä tulkkien työtuntien vähentymiseen lisäten työn epävarmuutta ja kuormittavuutta.

Työssä jaksamista tukeviksi tekijöiksi vastaajat ehdottivat palautumismekanismien lisäksi esimerkiksi jatkuvan koulutautumisen mahdollisuutta, verkostoitumistilaisuuksia, tulkkien ammattinimikkeen virallistamista ja työnohjauksen kehittämistä freelancer-tulkeille. Lisäksi

vastauksissa suositeltiin, että tulkkauks-tilanteeseen osallistuvia osapuolia koulu-tettaisiin tulkkauksitilanteen periaatteista ja tulkin roolista nykyistä enemmän.

Tutkimustulokset ovat monelta osin yhte-neväisiä vuonna 2020 valmistuneen, työ- ja elinkeinoministeriölle asioimistulkkauksen nykytilasta tehdyn selvityksen kanssa. Mo-net vastaajien ehdottamat yhteiskunnalliset muutokset tulkkien työssä jaksamista tukevien tekijöiden kehittämiseksi (esi-merkiksi kilpailutusten lopettaminen, työnohjauksen lisääminen, ammattini-mikkeen virallistaminen) on listattu myös selvitykseen. Tutkimukseni tuloksilla onkin merkittävä paikka selvityksen tukena ja selvityksessäkin ilmenneiden epäkohtien esilletuojana. Ennen kaikkea koen, että tutkimukseni puhuu tulkkien korkean ammatillisen minäkuvan puolesta sekä tuo esille tulkkien kokeman mielekkyyden ja kiinnostuksen ammattinsa harjoittamiseen. Tutkimustuloksissa korostuvat selvästi vastaajien positiiviset asenteet työn itse-näisyyttä ja vapautta kohtaan, mikä on varsin rohkaiseva viesti alalle valmistuville sekä siitä kiinnostuneille.

Aineistoni mahdollisti tutkimuskysymys-ten monipuolisen tarkastelun tarjoten useita näkökulmia etenkin avointen kysymysten osalta. Tutkimusta voisi syventää ryhmittelemällä vastaajat tulk-kauslajin perusteella tai tarkastelemalla, onko esimerkiksi tutkimukseen osallis-tuneiden verotusstatuksella vaikutusta työtyytyväisyyteen. Tällainen ryhmittely voisi olla aiheellista ensinnäkin siksi, että esimerkiksi tulkkaustoimeksiantojen luonne, toimeksiantojen ehdot ja tulkeille

asetetut rooli-odotukset vaihtelevat paljon tulkkaukslajista riippuen. Toisekseen olisi mielenkiintoista nähdä, millaisia vaikutuksia verotusstatuksella on tulkin työssä viihtymiseen, sillä työllistymismahdollisuudet ja palkkaus vaihtelevat tulkkaukslajista riippuen.

Teksti: Nina Koski

Kirjoittaja on filosofian maisteriksi Helsingin yliopistosta keväällä 2021 valmistunut kielten asiantuntija.

Maisterintutkielma on julkaistu sähköisenä ja siihen voi tutustua tarkemmin osoitteessa helda.helsinki.fi.

Suomenkielistä käännöstiedettä edistämässä

Huhtikuussa 2021 Tampereen yliopistossa tuli päätökseen koko lukuvuoden kestänyt projekti kurssi, jolla opiskelijat käänsivät **John Benjaminsin** kustantaman *Handbook of Translation Studies Online* -käsikirjan artikkeleita suomeksi. Projektin oli käännöstiedeyhteisön yhteinen ponnistus, joka edisti suomea tieteen kielenä ja tutustutti opiskelijoita tieteellisten tekstien kääntämiseen. Kurssille osallistuneet **Irena Kuntonen** ja **Mira Kainulainen** kertovat projektista.

Syksyllä 2020 Tampereen yliopistossa käynnistyi poikkeuksellinen projekti kurssi nimeltä ”Ammatillinen projekti: tieteellisten tekstien kääntäminen”. Kymmenen opintopisteen kurssi kesti koko lukuvuoden, aina huhtikuuhun 2021 saakka. Tehtävänä oli kääntää englannista suomeksi käännöstiedettä käsitteleviä artikkeleita John Benjaminsin *Handbook of Translation Studies Online* -käsikirjasta sekä lokalisoida verkkokäsikirjan portaali. Projektin tavoitteena oli laajentaa suomenkielisten käännöstiedettä käsittelevien artikkelien valikoimaa.

Kurssille osallistui yhdeksän kääntäjäopiskelijaa: Mira Kainulainen, **Jonas Kauppinen**, Irena Kuntonen, **Tomi Makkonen**, **Annika Mattila**, **Eveliina Moilanen**, **Miia Mäkelä**, **Enni Vormisto** ja **Mirena Väänänen**. Meistä kukin sai valita neljä käännettävää artikkelia oman mielenkiintonsa mukaan. Vaihtoehtojen skaala oli laaja: esimerkiksi toinen meistä kirjoittajista käänsi artikkelit, joiden aiheet vaihtelivat journalismista informaatiosta ja kolonialismista kommunismiin. Yhdistävänä tekijänä oli kuitenkin kääntäminen. Esimerkiksi kolonialismia ja kääntämistä käsittelevässä artikkelissa analysoitiin kääntäjien ja käännösten roolia valtakuntien rakentamisessa ja siirtomaavalloituksissa.

Projektia koordinoi yliopistonlehtori **Sari Hokkanen**, ja kielten yksikön johtaja, käännöstieteen professori **Kaisa Koskinen** osallistui projektiin käsikirjan Suomen vastuukoordinaattorin roolissa. Lisäksi projektissa teki valtavan työn liuta asiantuntijalukijoita. Yhteensä nelisenkymmentä käännöstieteilijää ja kääntämisen asiantuntijaa sekä muutama kirjallisuustieteilijä antoi arvokasta palautetta ja tukea artikkelien käännöstyöhön. Heidät kutsuttiin kommentoimaan omaa tutkimus- tai osaamisaluettaan käsitteleviä artikkeleita.

Jokaisen artikkelin käännösprosessi oli kutakuinkin samanlainen. Käänsimme kunkin artikkelin ja lähetimme sen oikoluettavaksi kahdelle muulle opiskelijalle, joista toinen tarkisti sisältövästävyyden ja toinen kieliasun. Kun muutokset kommenttien perusteella oli tehty, lähtivät

© Rauli Salminen

Projekti kurssiin osallistuneita opiskelijoita: ylärivissä Annika, Mirena, Miia ja Irena ja alarivissä Mira ja Eveliina.

artikkelit asiantuntijalukijoille. Asiantuntijalukijoiden kommenttien ja niiden pohjalta tehtyjen korjausten jälkeen käännökset tarkasti vielä Hokkanen ja Koskinen, minkä jälkeen viimeistelimme ja palautimme ne julkaisua varten.

Suomalaisen käännöstiedeyhteisön yhteinen projekti

Projekti oli erityisen merkityksellinen etenkin kahdella tapaa. Ensinnäkin me opiskelijat saimme siitä arvokasta kokemusta tieteellisten tekstien kääntämisestä ja projektinhallinnasta, ja toiseksi käännökset ovat merkittävä panos suomenkieliselle käännöstieteen alalle. Koskinen korostaakin hankkeen kielipoliittista painoarvoa: ”John Benjaminsin päätös monikielistä käsikirjan verkkoversio ja suomalaisten toimijoiden aktiivisuus tilaisuuden hyödyntämisessä vievät suomen kansainvälisen kustantajan yhdeksi käyttökieleksi, ja artikkelien suomennokset pitävät yllä suomenkielistä käännöstieteellistä ilmaisuvarantoa.”

Me opiskelijat olimmekin monta kertaa haastavan valinnan edessä esimerkiksi kääntäessämme käsitteistöä, joka on tähän mennessä ollut isolta osin vakiintunutta vain muilla

kielillä. Omilla valinnoillamme saimme mahdollisuuden luoda tai vakiinnuttaa tätä käsitteistöä myös suomeksi – ja joskus oli perusteltua myös jättää termejä kääntämättä. Esimerkiksi toinen meistä kirjoittajista sai päättää, puhuako suomeksi kaunokirjallisuudesta vai kaunokirjallisuuden kääntämisestä. Toisaalta esimerkiksi *translational afterlives* oli haastava lähdekielinen käsite – miltä kuulostaisi suomeksi ”käännösten kuolemanjälkeinen elämä”? Lopullisessa käännöksessä käsite päätettiin kuitenkin kiertää muotoilemalla virke uudelleen.

Työtä helpotti mahdollisuus pallorella ajatuksia asiantuntijalukijoiden kanssa. Heidän kommenttinsa olivat valtavan hyödyllisiä, sillä heillä oli paitsi substanssiosaamista artikkelien aiheista, usein myös kokemusta kääntämisestä ja akateemisesta tutkimuksesta. Toisella meistä kirjoittajista oli erityisen hieno mahdollisuus päästä työstämään näytelmäkääntämisestä käsittelevää artikkelikäännettä yhdessä lähtötekstin kirjoittajan, Vaasan yliopiston nykyenglannin professori emerita **Sirkku Aaltosen**, kanssa. Millaiset vastineet sopivat esimerkiksi näytelmäkääntämisen vakiintuneille termeille *introductory translation*, *gloss translation* ja *performance translation*? Yhteistyössä löytyivät ratkaisuksi termit *esittelykäännös*, *sanakäännös* ja *näyttämökäännös*,

jotka on selitetty ensimmäisen käytön yhteydessä auki. Nähtäväksi jää, miten erilaiset vastine-ehdotukset jäävät elämään.

”Oman tekstin käännöksestä keskustelu oli vapauttava kokemus”, kuvailee Aaltonen omaa rooliaan asiantuntijalukijana. ”Kääntäjät tekivät valtavan mutta erittäin hyödyllisen ja tarpeellisen työn saattaessaan tekstit suomenkielisten lukijoiden ulottuville, mikä tukee myös suomen kielen kehittämistä tieteiden kielenä.”

Onkin ollut ilahduttavaa, miten innolla suomalaiset käännöstieteen asiantuntijat ovat lähteneet projektiin mukaan, ja he ovat jättäneet erittäin arvokkaan kädenjälkensä lopputulokseen. Pelkästään Tampereen yliopiston opiskelijoiden projektin sijaan kyse onkin oikeastaan koko suomalaisen käännöstiedeyhteisön yhteisestä projektista. Olemmekin koko kurssin voimin tästä yhteistyöstä todella kiitollisia.

Kirjoittajat:

Irena Kunttonen ja Mira Kainulainen

Kirjoittajat ovat Tampereen yliopiston käännöstieteen maisteriopiskelijoita ja freelancekääntäjiä.

Tilaa Kersti Juvan uutuuskirja jäsenhintaan!

Koodilla SKTLJASEN
saat -25 % verkkokaupan
koko valikoimasta.

kirjat.finlit.fi

Auktorisoidun kääntäjän tutkintojärjestelmä tutuksi

Opetushallitus ja sen yhteydessä toimiva Auktorisoitujen kääntäjien tutkintolautakunta hallinnoivat auktorisoidun kääntäjän tutkintojärjestelmää. Virallisen kääntäjän tutkintojärjestelmää uudistettaessa vuosina 2004–2007 siirtyi hallinnointi Kotuksesta (nyk. Kotimaisten kielten keskus) OPH:hon. Vuodesta 2008 alkaen on ollut voimassa laki ja asetus auktorisoiduista kääntäjistä, ruotsinkielinen nimitys auktoriserad translator, joka on ollut käytössä vuodesta 1988 alkaen, säilyi muuttumattomana.

Auktorisoidun kääntäjän tutkinto perustuu auktorisoiduista kääntäjistä annettuun lakiin ja asetukseen sekä tutkinnon perusteisiin. Laissa auktorisoiduista kääntäjistä säädetään, että Opetushallitus vastaa auktorisoidun kääntäjän tutkintojärjestelmän ylläpidosta ja kehittämisestä sekä auktorisoidun kääntäjän tutkinnon toimeenpanon valvonnasta. Opetushallituksen yhteydessä toimivan Auktorisoitujen kääntäjien tutkintolautakunnan tehtävänä on valvoa auktorisoitujen kääntäjien toimintaa, hyväksyä tai hylätä tutkintosuoritus ja antaa sen suorittamisesta todistus, myöntää ja peruuttaa auktorisointi, huolehtia auktorisoidun kääntäjän tutkinnon toimeenpanoon liittyvistä järjestelyistä sekä toimia auktorisoitujen kääntäjien rekisterinpitäjänä. Lisäksi tutkintolautakunta voi lain mukaan tehdä aloitteita tutkintojärjestelmän kehittämiseksi.

Tutkintolautakunnan toimikausi on 5 vuotta ja nykyisen järjestyksessään kolmannen lautakunnan puheenjohtajana toimii FT **Gun-Viol Vik** Diakonia-ammattikorkeakoulusta. Lautakunnan sihteerinä toimii opetusneuvos **Terhi Seinä** Opetushallituksesta.

Tutkinnosta

Auktorisoidun kääntäjän tutkinto järjestetään kerran vuodessa, yleensä vähintään Helsingissä, Joensuussa ja Tampereella. Tutkintosuoritus koostuu auktorisoidun kääntäjän ammattitaitoa mittaavasta monivalintatehtävästä sekä kahdesta käännöstehtävästä, joista toinen on pakollinen lain ja hallinnon alalta ja toinen tutkinnon suorittajan valinnan mukaan koulutuksen, lääketieteen, talouselämän tai tekniikan alalta. Käännettävistä kielistä toisen tulee olla suomen, ruotsin tai saamen kieli. Muuta taitoa testaavan osion tarkoituksena on muun muassa varmistaa, että kääntäjä ymmärtää työprosessin eri vaiheet, osaa arvioida omaa työtään ja toimintaansa sekä pitää omat tietonsa ja taitonsa ajan tasalla.

Tutkinnon hyväksytysti suorittaneita on ollut vuosina 2008–2020 yhteensä yli 200. Tutkinnon läpäisyprosentti on keskimäärin noin 20 %.

Auktorisoidun kääntäjän oikeus

Laissa auktorisoiduista kääntäjistä säädetään, että auktorisoidun kääntäjän oikeus voidaan myöntää henkilölle

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSSYSTRELSSEN

Auktorisoidun kääntäjän tutkintoon osallistuneet ja tutkinnon hyväksytysti suorittaneet vuosina 2008–2020

Tutkintovuosi	Suorittajia	Kieliparien määrä	Hyväksytyt	Läpäisy %
2008	85	13	23	27,1
2009	107	25	16	15,0
2010	100	18	8	8,0
2011	89	18	11	12,4
2012	130	30	28	21,5
2013	92	33	16	17,4
2014	88	26	12	13,6
2015	75	14	15	20,0
2016	87	34	26	29,9
2017	71	31	12	16,9
2018	66	26	11	16,7
2019	49	28	9	18,4
2020	55	31	15	27,3

hyväksyttyä suoritettua tutkinnon tai laissa määriteltyjen korkeakouluopintojen perusteella. Auktorisoidun kääntämisen kohteena ovat asiakirjat, joita käännetään esimerkiksi viranomaispäätöksen tai oikeuskäsittelyn välineeksi. Tyypillinen auktorisoidun kääntäjän laatima laillisesti pätevä käännös on todistus.

Opetushallituksen ylläpitämässä auktorisoitujen kääntäjien rekisterissä on 2637 kääntäjää ja 90 kieliparia. Uusimpia kieliä ovat kurdi (kurmandži), sloveeni sekä inarin- ja koltansaame. Opetushallitus käynnistää rekisterin uusimisen syksyllä 2021 ja uudistuksen myötä tietojen hakeminen rekisteristä helpottuu.

Tutkintojärjestelmän jatkuva kehittäminen

Laki, asetus sekä Opetushallituksen määräyksenä annetut *Auktorisoidun kääntäjän tutkinnon perusteet 2012* antavat tutkinnon sisällön ja tutkintasuoritusten arvioinnin kehykset. Opetushallitus ja Auktorisoitujen kääntäjien tutkintolautakunta tekevät näiden määräysten puitteissa aktiivista kehittämistyötä. Kehittämiseen kuuluvat muun muassa tutkintojärjestelyiden kehittäminen sekä tutkintotehtävien laatijoiden ja arvioijien toistuvat koulutustilaisuudet kullakin tutkintokerralla. Tutkintojärjestelmän eri vaiheiden ohjeistuksia, kuten ohjeet tutkintoon osallistuville ja arviointiin, tarkistetaan ja päivitetään myös säännöllisesti.

Kehittämistyössä hyödynnetään tutkintojärjestelmään liittyvää tieteellistä tutkimusta, tutkinnon suorittajien palautekyselyä saatua tietoa sekä tutkintotehtävien laatijoiden ja arvioijien koulutustilaisuuksissa esille nousseita kehittämiskohteita. Opetushallituksen yhteydessä toimii myös Oikeustulkki- ja kielilautakunta, jonka kanssa Auktorisoitujen kääntäjien tutkintolautakunta tekee yhteistyötä.

Tiedottamista ja koulutusta

Viime vuosina on panostettu Opetushallituksen ylläpitämien tutkinnosta kertovien verkkosivujen kehittämiseen. Tekstit löytyvät suomen- ja ruotsinkielisinä ja joitakin myös englanniksi.

Sivuilta löytyy materiaalia tutkinnon suorittamisesta kiinnostuneille, auktorisoituina kääntäjinä toimiville ja heidän asiakkailleen. Samoja ryhmiä palvelemaan on luotu verkkosivuille osio *Usein kysyttyä auktorisoidun kääntäjän tutkinnosta*, jota jatkuvasti myös päivitetään uusilla teemoilla.

Kysymyssosiossa on mm. tietoa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksesta (EU) 2016/1191, jonka mukaan

Gun-Viol Vik

Terhi Seinä

tietty Euroopan unionin maissa annetut yleiset asiakirjat ovat todistusvoimaisia myös muissa EU-maissa ilman auktorisoitua käännöstä, jos alkuperäiseen asiakirjaan on liitetty viranomaisen täyttämä monikielinen ns. vakiolomake.

Muutaman vuoden ajan on ollut käytäntönä lähettää vuosittainen ajankohtaisia asioita käsittelevä sähköpostitiedote rekisterissä oleville auktorisoiduille kääntäjille.

On tärkeää, että rekisterissä oleva auktorisoitu kääntäjä pitää yhteystietonsa ajantasaisina. Näin asiakas tavoittaa kääntäjän ja kääntäjä saa Opetushallituksen ja lautakunnan lähettämät tiedotteet ja viestit. Mahdollisista muutoksista yhteystiedoissa ilmoitetaan sähköpostitse, auktoris.lautakunta@oph.fi.

Suomen kääntäjien ja tulkkien liitto järjestää säännöllisesti koulutuspäiviä auktorisoiduille kääntäjille, joihin myös auktorisoidun kääntäjän tutkintojärjestelmästä vastaavat tahot osallistuvat kouluttajina. Tietoa kaipaava kääntäjä voi myös selvittää mahdollisuutta osallistua yliopistojen järjestämiin mahdollisiin auktorisoidun kääntämisen opintoihin avoimen yliopiston kautta. Erillisten opintojen perusteella ei kuitenkaan voi anoa oikeutta toimia auktorisoiduna kääntäjänä, vaan tämä vaatii laissa määritellyt 60 opintopisteen laajuiset maisteritason opinnot.

Lain mukaan auktorisoidun kääntäjän tekemä käännös on laillisesti pätevä, ellei sitä näytetä virheelliseksi. Auktorisoidun kääntäjän on oltava selvillä alan käytännöistä ja muista auktorisoidun kääntäjän toimintaan liittyvistä asioista. Lisätietoa näistä asioista on esimerkiksi *Auktorisoidun kääntäjän ohjeissa* (Suomen kääntäjien ja tulkkien liitto ry). Auktorisoitujen kääntäjien järjestelmästä ja tutkinnon toimeenpanosta vastaavina Opetushallitus ja Auktorisoitujen kääntäjien tutkintolautakunta pyrkivät omalla tiedottamisellaan tukemaan auktorisoituina kääntäjinä toimivia.

Lähteet (laki, asetus, perusteet, auktorisoidun kääntäjän ohjeet) OPH-sivuilla <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/kieli-ja-kaantajatutkinnot/auktorisoidun-kaantajan-tutkinto>.

Teksti:

Terhi Seinä ja Gun-Viol Vik

Gun-Viol Vik toimii Auktorisoitujen kääntäjien tutkintolautakunnan puheenjohtajana ja Terhi Seinä tutkintolautakunnan sihteerinä.

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

AUKTORISOITUJEN KÄÄNTÄJIEN TUTKINTOLAUTAKUNTA

**Auktorisoidun kääntäjän
tutkinto järjestetään
lauantaina 13.11.2021
klo 9.00–17.00**

**Jälki-ilmoittautuminen
tutkintoon 6.–13.9.2021.**

Tutkinnon kieliparit ja erikoisalut päätetään 30.8. mennessä saapuneiden ilmoittautumisten pohjalta. Lista tutkinnon kielipareista ja erikoisaloista ja linkki ilmoittautumislomakkeeseen julkaistaan 6.9.

Opetushallituksen verkkosivulla <https://www.oph.fi/fi/palvelut/auktorisoidun-kaantajan-tutkinto>.

Jälki-ilmoittautua voi ainoastaan ilmoitettuihin kielipareihin ja erikoisaloihin.

**Lisätietoa:
auktoris.lautakunta@oph.fi**

Merkitse jo kalenteriisi:

Seuraava SKTL:n lääketieteen kääntäjien koulutus tammikuussa 2022

**Suomen kääntäjien ja tulkkien liitto
järjestää seuraavan kaksipäiväisen
lääketieteen kääntäjien koulutuksen
pe-la 14.–15.1.2022 Helsingissä.**

Koulutuksessa perehdytään tällä kertaa pediatriaan, tilastotieteeseen, lääkkeiden vaikutusmekanismeihin, genetiikkaan, ihotauteihin, autoimmuunisairauksiin ja harvinaissairauksiin sekä potilaskertomusten koukeroihin patologian, anatomian, neurologian ja kuvantamistutkimusten näkökulmasta.

Ohjelmassa on myös Uuden lastensairaalan virtuaaliesittely.

Ohjelma on vielä tässä vaiheessa alustava, joten pidätämme oikeudet ohjelmamuutoksiin.

Lisätiedot **sktl.fi/tapahtumakalenteri**.

Seminaari on tarkoitettu SKTL:n jäsenille. Jos et vielä ole jäsen, ennätät hakea jäsenyyttä ennen seminaaria. Jäsenyyttä haetaan verkkosivuillamme: www.sktl.fi/jasenyyys.

Muistathan, että täydennyskoulutuksiin voi hakea Kopiosto-apurahaa, jos täytät apurahan ehdot. Lue lisää syksyn Kopiosto-apurahojen hakuilmoituksesta (sivulta 5) tai verkkosivuiltamme: www.sktl.fi/liitto/apurahat/kopiosto-apurahat.

20
21Webbinarium
Verkossa**Svensk-finskt** 23–24 september
översättarseminarium**Suomalais-ruotsalainen**
kääntäjäseminaari 23.–24. syyskuuta

#översättarseminariet2021

#kääntäjäseminaari2021

ÖVER-
IBV
SÄTTAR-
-IMES
SEMI-
-V
NARIET
-NVV**PLOCK UR PROGRAMMET / OTTEITA OHJELMASTA:**

Selkokielisten asiatekstien ja kaunokirjallisuuden kääntämisestä /

Om att översätta lättläst sakprosa och lättläst skönlitteratur

Ari Sainio, SELKOKESKUS & Maria Österlund, LL-CENTER

* * *

Kirjailija **Sirpa Kähkönen** & kääntäjä **Mattias Huss** (Ruotsi) keskusteleivat yhteistyöstään

Sirpa Kähkönen kirjojen ruotsintamisen tiimoilta

* * *

Om medicinska termer och medicinskt språk

Tom Pettersson & Lena Sjöberg, HELSINGFORS UNIVERSITET

* * *

Lääkietieteen termit -sanakirjan sanastotyö ja verkkoversio

Lauri Saarela, TERVEYSPOITTI/DUODECIM

* * *

Om utvecklingen av Rikstermbanken (Sverige) och aktuella termfrågor

Åsa Holmér & Karin Webjörn, SPRÅKRÅDET I SVERIGE

* * *

Aktuella språkfrågor

Anna Maria Gustafsson, INSTITUTET FÖR DE INHEMSKA SPRÅKEN

* * *

Förenkla språket! Jag fattar ingenting! –

Kääntämisestä ja kielenhuollosta Verohallinnossa

Marja Härmäläinen-Herjo, VEROHALLINTO/SKATTEFÖRVALTNINGEN**Välkommen!****Har du glömt att anmäla dig?
Fråga oss om det fortfarande
finns restplatser kvar!****Tervetuloa!****Unohtuiko ilmoittautuminen?
Kysy meiltä peruutuspaikkoja!**SUOMEN KÄÄNTÄJIEN JA TULKKIEN LIITTO – FINLANDS ÖVERSÄTTAR- OCH TOLKFÖRBUND
www.sktl.fi/liitto/seminarit/kaantajaseminaari/2021KOTIMAISTEN KIELTEN KESKUS – INSTITUTET FÖR DE INHEMSKA SPRÅKEN
www.sprakinstitutet.fi/oversattarseminariet

HELSINGIN KIRJAMESSUT 28.-31.10.

TAPAA KIINNOSTAVIMMAT KIRJAILIJAT,
SEURAA AJANKOHTAISIA KESKUSTELUJA,
HANKI KIRJAT MESSUHINTAAN JA ANNA
AINUTLAATUISEN TUNNELMAN VIEDÄ.
MUKANA ON YLI 1000 ESIINTYJÄÄ
SUOMESTA JA MAAILMALTA. OSA
OHJELMASTA ON KATSOTTAVISSA
MYÖS VERKOSTA.

AVOINNA: to-la klo 10-20, su klo 10-18

LIPUT EDULLISEMMIN ENNAKKOON!

Aikuisten pääsylippu alkaen 18 €. Lippu verkko-ohjelmaan alkaen 8 €.

Verkkokaupasta ostetut pääsyliput sisältävät myös verkko-ohjelman.

Katso kaikki hinnat: shop.messukeskus.com

SAMALLA LIPULLA: Viini ja Ruoka -messut